19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ސަލ މަތީ ޚިދުމަތްތަކ ބެހ ކޮ މިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން
21 މ 2020
ބައްދަލުވުން ބ އްވުނު ތަ ން: މައިކްރޯސޮފްޓް ޓީމްސް – ވެބް ކޮންފަރެންސިންގ
ފެށުނު ގަޑި: 20:30

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން{
(މައިކްރޯސޮފްޓް ޓީމްސް މެދުވެރިކޮށް ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ ފެށޭ ބައި ރެކޯޑުކުރެވިފައެއް ނުވޭ)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
...މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު. ދެން، މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު، ނިލަންދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް
ނާޒިލް، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު، ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޣުނީ. މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑަށް
ފާހަގަކުރެވުނީ މި ބޭފުޅުން. ދެން، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި އެޖެންޑާކޮށްފައި މި އޮތީ މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމްއިން
އެކުލަވައިލައްވާފައިވާ މޯލްޑިވްސް ސޭފް ޓުއަރިޒަމް ގައިޑުލައިން ފުރަތަމަ ދެލިކޮޕީއާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި
އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުންދާ މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުން މި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރައްވާފައި އޮތް ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވަން ބޭނުންވާތީ، ކޮންކަމެއްގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކިހިނެއް ހޯދޭ
މަޢުލޫމާތުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެކުލަވައިލެވުނު ދެލިކޮޕީއެއްތޯ، މިހިރަ ސުވާލުތައް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ
ހުރީމަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް މިނިސްޓަރަށް ދަންނަވައި، އޮޅުންފިލުވާލުމަށް ބޭއްވުނު
ބައްދަލުވުމެއް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން. އެއީ މިނިސްޓަރުގެ މި
ދެލިކޮޕީއާ ގު ޅޭގޮތުން މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި އޮތްގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަރުވަން.
އޭގެފަހުގައި އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވަމުންދާނަން. މިނިސްޓަރ ޢަލީ ވަހީދު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އަޑުއިވޭތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ!
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
1

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ފުރަތަމަ
ދެލިކޮޕީއޭ ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް އަލުން ސްޓާޓުކުރުމަށް ހެދިފައި އޮތް. ދެން މީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން މި
ދެލިކޮޕީ ތައްޔާރުކޮށްފައި މި އޮތް ހާލަތަކީ މިހާރު، އޭޒް ވީ ސްޕީކް ޓުޑޭ އަޅުގަނޑުމެން މި ފޯސީކުރާ ހާލަތެއް
ނޫން. މި ދެލިކޮޕީގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ މީގައި މިއޮތީ ރާއްޖޭގައި މި ބަލި މިސާލަކަށް މިއަށްވުރެ
ބޮޑަށް ފެތުރިފައި އޮންނަ ހާލަތެއްގައި އެތައް ފަތުރުވެރިންތަކެއް އެދެމުންދިޔަ ރާއްޖެ ކަރަންޓީންވާންވިޔަސް ނުވަތަ
ރާއްޖެއަށް ކޮންމެ ޙާލެއްގައި ވިޔަސް ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓުސްތަކަށް ނުވަތަ ރާއްޖެއަށް އައިސް އެ މީހުން ދިގު
މުއްދަތެއްގައި ތިބެން ބޯޑު ހުޅުވުން ނުވަތަ ހުއްދަތައް ދޭން. އެހެންވީމާ، މި ދެލިކޮޕީ ތައްޔާރުކުރިއިރު، މި ދެލިކޮޕީ
ތައްޔާރުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއިން ބޭރުން ގެނައި މެޑިކަލް ޓީމުގެ މަސައްކަތާއި އަދި އޭގެ އިތުރުން މިފަދަ
ޙާލަތްތަކުގައި އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ޢަމަލުކުރާ އުސޫލާއި އަދި ޑަބްލިއު.އެޗް.އޯގެ އިތުރުން ޔޫ.އެން.ޑަބްލިޔު.ޓީ.އޯ،
ދުނިޔޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޖަމުޢިއްޔާގެ ބޯޑަރުތައް ހުޅުވުމަށް ކުރެވެމުންދިޔަ މަސައްކަތްތަކަށް ބެލިފައިވާނެ.
އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި މިއީ ޕްރީ ބޯޑަރ އޯޕަނިންގެ ހާލަތުގައި އޮތް ފޭސްގައި އޮތް ޑްރާފްޓު. ދެން، މީގައި
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން މިހާރު، އޭޒް ވީ ސްޕީކް ޓުޑޭ މީގެ ތިންވަނަ ދެލިކޮޕީއާ ހަމައިގައި އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ
އިސްޑަސްޓްރީއާ ކުރަމުންދާ މަޝްވަރާތަކުގައި. ވަކިން ޚާއްސަކޮށް މަޓީއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އިއްޔެއާއި
އަދި މިއަދާވެސް އަދި އޭގެއިތުރުން އެމް.އޭ.ސީ.އެލް، އެއަރޕޯޓު، ސިވިލްއޭވިއޭޝަން، ޑޮކްޓަރުންގެ ޓެގު ޓީމުގެ،
ޑޮކްޓަރ ޢަލީ ލަޠީފާއި، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މިދަނީ މިއަށް ވޯރކްއައުޓުކުރަމުން
އިސްލާޙުތަކެއް ކުރަމުން. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި މި ދެލިކޮޕީ ބޭރުވެފައި މިއޮތީ، އަޅުގަނޑު ހިތާމައާއެއްކޮށް
ދަންނަވަން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުގައި ހިމެނޭ އިންޑަސްޓްރީއާ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކޮށް، ސިޓީ ފޮނުވުމުގެ
ކުރިން އިންޓަރނެޓްގެ ޒަރީޢާއިން ބައްދަލުކޮށް ދެންނެވިން، މިއީ އަދި ނިމިފައި އޮތް އެއްޗެއް ނޫނޭ. މިއީ
ފޭސްތަކެއްގެ މައްޗަށް ފަތުރުވެރިކަން އަލުން ފަށާއިރު އޭގެ ޕްރީ އޯޕަނިންގގެ ފޭސްގައި އޮތް އެއްޗެކޭ.
އެހެންނަމަވެސް، އެ ތަނުން އެއް ބޭފުޅަކު ވަނީ މީތި ޕަބްލިސައިޒްކުރައްވާފަ. އަދި އެ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު
ދެކޭގޮތުގައި އެއީ ވަރަށް އަންޕްރޮފެޝަނަލްކަމެއް އެ ފަރާތުން ކުރައްވާފައިވާ. އެކަމާ ގުޅިގެން މީގެ ޙަޤީޤަތް ގެއްލި
އަދި މީގެ އަސްލަކީ ކޮބައިކަން ނޭނގޭ ވަރަށް މިކަން ގޮއްސަ މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން
ބޭނުންވަނީ، މިހާރު ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މިވަގުތު އެންމެފަހުން ރޭގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޤައުމާ މުޚާޠަބުކޮށް
އެ ދެއްކި ވާހަކަފުޅާ އެއްގޮތަށް ބަލި ރާއްޖޭގައި، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިއޮތީ ބައްޔާ ހަމައިން اله އިރާދަކުރެއްވީތީ
މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވި ހިފެހެއްޓޭ މިންވަރަކަށް މިވަގުތަށް އާދެވިފަ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން ފޯސީކުރަމުން
2

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
މިހާރު މިދަނީ ޖުލައިމަހުގެ ތެރޭގައި ބޯޑަރު ހުޅުވާލަން. ބޯޑަރުން ހުޅުވާލަންދާއިރު، އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު މި
اله
ޕޭޕަރުގެ ފުރަތަމަ ޑްރާފްޓުގައި އޮތް ކަރަންޓީނު ހާލަތެއްގައެއް ނޫން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖެ އޮންނާނީ.
އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ މީގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ހަމަ ކަންބޮޑުވުންތައް، ޚާއްޞަކޮށް މީގައި މިހިރަ ފީސްތަކާ ގުޅިގެން
އައިސްފައި އެބަހުރި. އެއީ ޓޫރިޒަމަށް ބޯޑަރު ނުހުޅި އޮންނަ ޕްރީ ފޭސްގައި ޙަޤީޤަތުގައި އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
ކޮވިޑުގެ ތެރޭގައި އެކިއެކި ކޮވިޑަށް އެކިއެކި ސްޕޮންސަރޝިޕްސް މިސާލަކަށް ވެންޓިލޭޓަރ ނުވަތަ ޕީ.ޕީ.އީ
ހަދިޔާކޮށް ނުވަތަ ހަމަ އެބަހުރި ސޮންޕޮންސަރޝިޕްކޮށް ކޮވިޑަށް ރާއްޖެއަށް ހޭދަކުރުމަށް އެދިގެން ވެސް ރާއްޖެ
އަންނަން މީހުން ރިކުއެސްޓުތައް ކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރަކީ މިއަދު ދެފުށް ފެންނަ
އެންމެންނަށް އެއް އުސޫލަކުން ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވާ ސަރުކާރެއް. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުގެ ބައި މީގަ
ހިމެނިފައި އެއޮތީ. އެހެންނޫނަމަ ކުރީ ސަރުކާރެއްގައި ވެއްޖެއްޔާމު ކޮންމެވެސް މިނިސްޓަރަކަށް ނުވަތަ ކޮންމެވެސް
ދިމާލަކަށް އެ ދޭ އެއްޗެއް ދީފައި އެ އަންނަ ބަޔަކަށް އާދެވޭނީ. އެގޮތް ނުބާއްވާ އާންމު އުސޫލެއްގޮތަށް އެބައި ލާފައި
އެ އޮތީ ޙަޤީޤަތުގައި. އެހެންވީމަ، މުޅި އެތީގެ އަސްލު އޮޅިފައި އޮތްކަން އަޅުގަނޑު ހިތާމަޔާއެއްކޮށް ފާހަގަކޮށްލަން.
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މަޓީއާއި އަދި އެހެން އެސޯސިއޭޝަންސްތަކާއެކު ވޯރކުކުރަމުންމިދާ ޑްރާފްޓްސްތަކުގައި
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޯޑަރ އާންމުކޮށް ހުޅުވާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންގެ މޭޖަރ ވިސްނުން މިހިރީ ރާއްޖެއަކީ
މިތަނަށް ވަންނަން އިތުރު ޗާޖުތަކެއް އަރާ އަގުބޮޑު ތަނަކަށް ނެހެދުން. ރާއްޖެއަކީ ރާއްޖޭގެ ކޮންޕެޓިޓަރސްއަށްވުރެ
ބޮޑަށް އިޤުތިޞާދު އަލުން ފަށައިގަންނައިރު މީހުން ބޮޑަށް އަންނަހިތްވާކަހަލަ ވައިބަލް ތާކަށް ހެދުން. އަދި
އޭގެއިތުރުން ސިއްޙީގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމްޕްރޮމައިޒުނުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮވިޑު ޓެސްޓު ހަދައިގެން
އަންނަ ފަތުރުވެރިންގެ ތެރެއިން ވެސް މިސާލަކަށް ސިމްޓަމްސް ހުންނަ ފަރާތްތައް އެއަރޕޯޓުގައި ހަމަ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސްކްރީންކުރެވި، ޓެސްޓު ހަދަންޖެހިއްޖެއްޔާ ޓެސްޓު ވެސް ހެދޭނެ ގޮތްތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ
މަޝްވަރާތައް މިހާރު ކުރިއަށް އެ ދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ، މި ޕަބްލިކަށް ނުކުމެ ނުވަތަ
މީގެ އަސްލު ގެއްލޭގޮތަށް އެކަން ހިނގާފައި މި އޮތީ އެއް އެސޯސިއޭޝަނަކުން ކޮށްފައިވާ ވަރަށް ހިތާމަވެރި ވަރަށް
އަންޕްރޮފެޝަނަލް ކަމަކާ ގުޅިގެންނޭ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ މި ޕޭޕަރުގެ އިނީޝަލް ޕްރީ
އޯޕަނިންގ ފޭސްގައި، އެ ހާލަތުން އެހެން ހާލަތަކަށް ފޯސީކުރާ. އެހެންވީމާ، މެންބަރުންގެ ސުވާލުތައް ހުރިއްޔާ
އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދެމުން ގެންދާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ޖުލައިއަށް މި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ހާލަތުގައި ތި
ބޭފުޅުންނަށް ފައިނަލްވެގެން އަންނަ ޑްރާފްޓުގައި އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ނުވަތަ ފައިނަލްވެގެން ސަރުކާރުން
ނިންމަމުންދާ ޕޮލިސީގައި ރާއް ޖޭގައި މިހާރު މީގެކުރިން ނަގަމުންދިޔަ ފީތަކުގެ މައްޗަކަށް ފީތަކެއް ނަގާނެ މަންޒަރެއް
3

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ނުފެނޭ. އަދި ނަގާކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއީ ރަނގަޅުކަމެއް ވެސް ނޫން.
އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޯޑަރު ރަސްމީކޮށް ނުހުޅުވާ އޮންނަ ޕްރީ ފޭސްއެއްގައި، ތި ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
ބައެއް ރިސޯޓުތަކުގެ އޯނަރުން އަންނަން ވެސް ރާއްޖެއަށް އައުމަށް ޓަކައި ހަމަ ރާއްޖޭގެ ކޮވިޑަށް އެހީތެރިވެދީފައި
ވެސް އެބަހުރި ރާއްޖެ އައިސް. އޭގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމީ އޭގައި ވެސް އުސޫލެއް އޮންނަންވާނެއޭ. ހަމަ
އެކަކު އަންނަންވީމަ އެއްގޮތެއް، އަނެކަކު އަންނަންވީމަ އަނެއްގޮތަށް ނަހަދާ އެ އަސްލު ؛ އެ މަފުހޫމު އަސްލު މީގެ
ޕްރީ ބައިން ފެނިގެން އެ ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އެވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ ފަށަމުން ކުލިއަރކޮށްލަދޭނަމޭ.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. މިވަގުތު ކޮމިޓީއާ ގުޅިވަޑައިގެން މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ
ވެސް އެބައިންނެވި. އަޅުގަނޑަށް ކުރިން ވެސް ދަންނަވާލެވުނު. އެކަމަކު ޗެޓުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައި އޮތީމަ
ތަކުރާރުކޮށް އަނެއްކާ ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ. ދެން، އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކުރައްވަން
ބޭނުންފުޅުވާ ސުވާލުތައް ކުރުމަށް ފުރުޞަތަށް ހުޅުވައިލާނަން. އެގޮތުން، ދެން ފުރަތަމަ ފުރުޞަތަށް
އެދިވަޑައިގެންފައި މިހާރު މިއޮތީ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު އިނގޭތޯ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޤައްރިރު، އަޅުގަނޑަށް އަދި ކުޑަ ފުރުޞަތެއް ދެއްވަފާނަންތޯ އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިނިސްޓަރ ކުރިއަށް ގެންދަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދި ކުޑައިރުކޮޅަކަށް މަޑުކޮށްލަދެއްވާ!
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮންރެއަކު މި އޮންނަ އެން.އީ.އޯ.ސީގެ ބައްދަލުވުން 9:10 ގައި ފަށާނެ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ރަނގަޅު އެ ބައްދަލުވުމުގައި، އެއީ ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ ދުވަހުން ހުންނަ ނިންމާ ބައްދަލުވުމެއް.
4

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ ފެށުމުގެ ކުރިން ހަމަ ދަންނަވާލާނަމޭ. އެ ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅޭ.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު ހިތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސުވާލުކުރެއްވުމުގައި ވީހާވެސް ކުރުކޮށް
ސުވާލުތައް ހަމަ ސީދާ ސުވާލުކުރައްވާފައި، ވަޒީރު ވެސް ހަމަ ސީދާ ޖަވާބުދެއްވީމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަގުތު
ސަލާމަތްވާނެހެން. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް
ރަޝީދު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިބްރާހީމް ރަޝީދު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޑައިގެން އެބައިންނެވިތޯ؟
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! މިނިސްޓަރ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ ބައެއް ކަންކަން އެބަ ހިމެނޭ. މީގެތެރޭގައި މި
ޑްރާފްޓުގައި ހިމެނޭ ބުކިންގ، ޕްރިއަރ ބުކިންގ ޓޫރިސްޓު ފެސިލިޓީސް، މީގައި މި ބުކިންގސް ބައި ރަނގަޅު.
ވިސާ ޕްރޮސީޖަރސް ބަރާބަރު. ކަންޓްރީ ރިކުއަޔަރ ؛ ދެން ، މީގައި ފާހަގަކުރެވޭ އެއް ތަންކޮޅަކީ އަޅުގަނޑަށް
ރާއްޖެއަށް އެތެރެވުމުގެ 7 ދުވަސްކުރީގައި، މި 1.3 ކަންޓްރީ އެންޓްރީ ރިކުއަޔަރމަންޓުގައި އެބައިނދޭ ނެގެޓިވް
ޕީ.ސީ.އާރު ރިޕޯޓު މެކްސިމަމް 7 ޑޭސް ޕްރިއަރ ޓު ލޭންޑިންގ މޯލްޑިވްސް، އޯ ޕޮޒިޓިވް އެންޓި ބޮޑީ ޓެސްޓު
ރިޕޯޓަކާއެކު. މި ޖުމުލައިގައި މި ހިމެނޭ ބައިގައި ޓެސްޓު ހަދާފައި އަދި އެ 100 ޑޮލަރު ނަގާފައި، ރިސޯޓު
ކަރަންޓީނުގައި ހަމަ ސީދާ ހަމަ ރޫމަށް ވަންނަގޮތަށް އޮތީމަ އަޅުގަނޑަށް ސާފުނުވާތީވެ. މިސާލަކަށް ޓެސްޓު ބޭރުން
އަންނައިރުގައި މީގައި އެބަ ސަބްމިޓުކުރަންޖެހޭ ނެގެޓިވް ޕީ.ސީ.އާރު ރިޕޯޓެއް. އެއީ ރާއްޖެ އައުމުގެ 7 ދުވަސް
ކުރިން އެބަ ހިމެނޭ ވިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭކަން. ދެން، އެކަމަކު ވެސް އަނެއްކާ އެރައިވަލްގައި ވެސް
ހަންޑްރެޑް ޑޮލަރސް ދީފައި، ރޫމަކަށް ގޮއްސަ ރޫމުގެ ތެރޭގައި އޮންނަ، ރާއްޖޭގެ ރޫމްތައް އެބަހުރި ބައެއް ރޫމްތައް
ވޯޓަރ ބަނގްލޯތައް ވެސް. ވޯޓަރ ބަނގްލޯއަކީ ވަކިން ހަމަ މޫދުގައި އަޅާފައި އޮންނަ، ކައްކައި ކެވޭގޮތަށް ވެސް
ހުންނަ ބައެއް ރޫމުތައް އެބަހުރޭ. ދެން، ބައެއް ރޫމުތައް މި ހުންނަނީ ބީޗް ބަނގްލޯގައި މީހުންނާ އެއްކޮށް އުޅޭ
ތަންތަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ސާފުކުރަން ބޭނުންވަނީ، ރާއްޖޭގައި އަދި އޭގެއިތުރުން ޕީ.ސީ.އާރު ޓެސްޓެއް
ހަދައިގެން މި ރިޕޯޓު ލިބެންދެން ކޮޓަރިން ނުނިކުމެ އޮންނަންޖެހޭތޯ ނުޖެހޭނެތޯ، އެއީ އެއް ސުވާލު. ދެން، އަނެއް
ސުވާލަކީ ވެސެލްތައް، ސީ އެރައިވަލްގައި ވެސެލްތައް ރާއްޖެއަށް އަންނައިރު އަދި ޓެން ތައުޒަންޑް ޑޮލަރސް އެބަ
5

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ނަގާ. ދެން، ހަމަ އެއާއެއްކޮށް މީގައި އަދި ފާހަގަ އެބަކުރެވޭ ޗާޓަރ ފްލައިޓުތަކުގައި ވެސް ފިފްޓީ ތައުޒަންޑް
ޑޮލަރސް އެބަ ނަގާކަން. ޖެޓުތަކުގައި އަޅުގަނޑުގެ މައްސަލައެއް ނެތް ޕްރައިވެޓު ޖެޓްތަކުގައި. އެއީ ވަރަށް
މުއްސަދިން އަންނާނީ. އެކަމަކު، މިހާރު އެއަރލައިންތައް، އަޔާޓާގައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ ތަންތަނުން އެއަރލައިންތައް
ބަނގްރޫޓުވާ ހިސާބުގައި އޮތީ. ދެން، ޗާޓަރ ފްލައިޓުތަކަށް މި ފިފްޓީ ތައުޒަންޑް ޑޮލަރ ނެގީމަ ވަރަށް ބޮޑު
ބުރައަކަށްއަކަށް ވާނީ ކޮންބިނޭޝަންގައި މުޅި އެތީގައި. އެއީ އެ ކެޓެގަރީ ތެރޭގައި ދެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ
އެއް ކަންތައް. ދެން، މީގެއިތުރުން ވެސެލް އިންޓަރިންގ، ޓެރިޓޯރިއަލް ވޯޓަރ އެއީ 1.5 ސީ އެރައިވަލްގައި އެބަ
ހިމެނޭ 10000. މިއާ މި އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށްލަދޭންވީ. ދެން، އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ މިނިސްޓަރ ތި ފާހަގަކުރައްވަނީ
މިއީ އަދި މުޅިން ހުޅުވާލަނީކީ ނޫންކަން. މިއީ އަދި މުޅި ރާއްޖެ ހުރިހާ ގިންތިއަކަށް ޓޫރިޒަމް، އެއީ ކަންނޭނގެ
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ބޮޑަށް މައްސަލައަކަށް ދިމާވެގެން، މުޅި ރާއްޖެ ފަތުރުވެރިކަމަށް އަދި ބަލި ފަސޭހަވެގެން
ހުޅުވާލަނީކީ ނޫންކަން ނުވަތަ ފޭސްތަކަކަށް މި ބެހިގެން މި ދާގޮތަށްކަން މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު
އެންމެ ބޮޑަށް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ރޫމުގައި، ރާއްޖޭގައި މިހާރު މި ކަންތައް ހުރިގޮތުން މި ޓެސްޓު ސްޕީޑު
މި އޮންނަނީ 500 ޓެސްޓު މި ކުރަނީ ދުވާލަކަށް. ދެން، ބައެއް ޓެސްޓުތައް، ޕީ.ސީ.އާރު ޓެސްޓުތައް
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗަށް ފޮނުވައިގެން އޭގެ ނަތީޖާ ނުލިބި، ބައެއް ޓެސްޓުތަކުގެ މުއްދަތު ހަމަވެގެންދާއިރުގައި ވެސް އެ
ޓެސްޓު ނުނެރެވި އަނެއްކާ ވެސް ނަގަންޖެހޭ ހިސާބަށް ދާއިރަށް ރާއްޖޭގައި އައިސް ފަތުރުވެރިކަމުގައި ނުވަތަ
ރިސޯޓެއްގައި ގޮއްސަ އޮންނަ ފަތުރުވެރިޔާ ރޫމުގެ ތެރޭގައި ނުނިކުމެވި އޮވެ ތާށިވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އެއީ ނަގާފައި
އަނެއްކާ އޭނަ ހަމަ އެ ފަތުރުވެރިޔާ ހަމަ ނެގެޓިވް ވާހަކަތަކެއް ދައްކައިގެން ޓޫރިޒަމަށް އެހެންކަހަލަ އިމްޕެކްޓެއް
އައުމުގެ ބަދަލުގައި އޭގެ ފަސޭހަ ގޮތަކަށް އޭނައަށް ރޫމުން ނިކުމެވޭ އުސޫލެއް ނުވަތަ ޓެސްޓު ސްޕީޑު
އަވަސްކުރެވޭނެ ގޮތެއް ވިސްނާފައި އޮތްތޯ؟ އެއީ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި މިހާރު މިސާލަކަށް އެމިރޭޓްސްގައި
އެބަ ޓެސްޓުކުރޭ. އެންޓިބޮޑީސް ޓެސްޓު އެބަ ހަދާ. ރެޕިޑު ޓެސްޓުތައް އެބަ ހަދާ. ހަދާފައި ހަމަ ތަންތަނަށް
އާދެވޭގޮތަށް، އަނެއްކާ މި އަންނަ ފަތުރުވެރިޔާ ވެސް މި ޓެސްޓާ ހުރިހާ އެއްޗެއް ހެދިގެން މި އަންނަނީ.
އެހެންވީމާ، އެބައި އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށްލަދެއްވަންވީ. ޝުކުރިއްޔާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދަންނަވާހެން މި ފަސް ޑްރާފްޓުގައި އެ އޮތީ ޖުލައިގެ އިހަށް
ހަމަ ޖޫން 1 ގެ ފަހުން ވެސް މި ޖެޓްސްއާ އެއްޗެހި އަންނައިރު އޮންނަ އުސޫލަށް އަސްލު މި ޕްރީ އޯޕަނިންގ
6

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަސްލު. އެހެންވެގެން ސޭފް ޓޫރިޒަމް، އެއީ އޭރުން މިސާލަކަށް ބަލި ކޮންޓްރޯލް މުޅިން ނުވެ އޮތަސް ވެސް
އައިސޮލޭޓެޑު ރަށްތަކަށް އަންނަން ބޭނުންވާ، ކަރަންޓީނަށް ވިޔަސް އަންނަން ބޭނުންވާ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު.
އެހެންވީމާ، އަސްލު މިހާރު އެ ފޭސް އަޅުގަނޑުމެން މި ޕޭޕަރުން މިހާރު ތިންވަނަ ޑްރާފްޓާ ހަމައަށް އައިއިރު
އުނިކޮށްފިން. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް ރިފަރވެސް މި ކުރަނީ ގައިޑްލައިން ފޮރ ރީސްޓާޓިންގ މޯލްޑިވްސް
اله
ޓޫރިޒަމް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިވަގުތު ބަލި މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ކޮންޓްރޯލުކުރެވިއްޖެ މިވަގުތު. ދެން ކޮންމެ ދުވަހަކު މި ހާލަތު ބަދަލުވެދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ބަސްމަގުގައި
ބަލާނަން اله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި ވަގުތު އޮތް މިންވަރު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ދެން، މީގައި މިހާރު
އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ވިސްނުމުގައި މިހިރީ ރާއްޖޭގެ އެއަރޕޯޓަށް މި ބޭނުންވާ ސޭފްޓީ މިންގަނޑުތައް ގެނައުމުގެ
މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން އެމް.އޭ.ސީ.އެލްއާ ގުޅިގެން އެ މަޝްވަރާތައް މި ގެންދަނީ. ހަމަ ޓެގު ޓީމާ އެއްކޮށް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުމުގައި މިހިރީ ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ގަބޫލުކުރާ މިންވަރެއްގެ ނުވަތަ ހެލްތު
ދާއިރާއިން ގަބޫލުކުރާ މިންވަރެއްގެ ކޮވިޑު ފްރީ ފަތުރުވެރިންނޭ ރާއްޖެ އަންނާނީ. ދެން، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
އެއަރޕޯޓުތައް ވެސް ހުޅުވަމުން ރާއްޖޭގައި ދާއިރު، އެއަރޕޯޓުތަކުގައި ވެސް އެބަހުރޭ ވަރަށް ވަރުގަދަ ސެކިއުރިޓީ
މިންގަނޑު. އޭގެ މާނައަކީ، ދުބާއީވިޔަސް، ސިންގަރޕޫރުވިޔަސް، އަދި އެއްވެސް ދިމާލަކުން އަންނައިރު، އެ މީހަކަށް
އެ އާދެވޭނީ އެ އެއަރޕޯޓުތަކުގެ ވެސް ހެލްތު މިންގަނޑުތައް ނިމިގެން. އެއަށްފަހު، ރާއްޖެއަށް މި އަންނަނީ.
އަންނައިރު ކޮވިޑު ޓެސްޓެއް އޮތުމުގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ނުވަތަ ވިސްނުން ތިންވަނަ ޑްރާފްޓާ
ހަމައިގައި މިހިރީ ރާއްޖޭގެ އެއަރޕޯޓުގައި ވެސް ވަރުގަދަ ސްކްރީނިންގއެއް ދާނެ. އޭގެ މާނައަކީ ސިމްޓަމްސް
ހުންނަ ފަރާތޭ. މިސާލަކަށް ކޮވިޑު ނެގެޓިވް ޓެސްޓަކާއެއްކޮށް އައިކަމުގައިވިޔަސް، ސިމްޓަމްސް ހުންނަ
ފަރާތެއްވެއްޖެއްޔާމު އެ މީހެއްގެ ޓެސްޓު ހަމަ ކުރާގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ތިންވަރަ ޑްރާފްޓާ ހަމައިގައި މިތިބީ. އެއީ
އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައި މި ބަލި ދުނިޔެއަކުން ނުއެއް ދޭ. އަދި ވެކްސިނެއް ނުފެނޭ. އެހެންވީމާ، މިއާއެއްކޮށް
އުޅެން މަސައްކަތްކުރާއިރު، ރައްކާތެރިކަން މުވައްޒަފުންނަށާއި، އަދި ރާއްޖެއަށް އިތުރަށް މި ބަލި ފެތުރުނަ
ނުދިނުމަށް ޓަކައި މި ފިޔަވަޅު އެޅޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ ހިސާބުން ވާގޮތަކީ ހަމަ އެއަރޕޯޓުން ހަމަ އޭނަ އޭނަގެ
ރޫމަށް ގެންދާނީ. ގެންދިއުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދަކީ ހަމަ އެއިޓު އަވަރސް އާއި ހަމަ ޓުވެންޓީ ފޯރ
އަވަރސްއާ ދޭތެރޭގައި އޭނަގެ ރިޒަލްޓްސް ހޯދޭނެ ގޮތަކަށް އެ ކެޕޭސިޓީ އެއަރޕޯޓާއެއްކޮށް ބިލްޑުކުރުން. އެހެން
ކަމަށްވަނީނަމަ، އޭނަ އެ ވާ ވަގުތު ތެރޭގައި އޭނަގެ ރޫމަށް ސަރވް ކުރާނެ. އެއަށްފަހު އޭނަގެ ޓެސްޓު ރިޒަލްޓު
ނެގެޓިވް ވެއްޖެއްޔާމު އޭނައަށް ދެން ނުކުމެވޭނެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާމު މުވައްޒަފުންނަކަށް ވެސް އެއްވެސް ނުރައްކާތެރި
7

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ކަމެއް ނޯންނާނެ. ދެން، އޮތީ މިސާލަކަށް މިވަރަށް ފުރޭނިގެން އަންނައިރު ވެސް ކޭސްއެއް ޕޮޒިޓިވްވެއްޖެއްޔާ، ދެން
ތި ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މީގައި ހުންނާނެ އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް ވެސް ރިވައިސްކުރަމުން މިދަނީ.
ކޮންމެ ރިސޯޓެއްގައި ހަމަ އޭނަ އައިސޮލޭޓުކުރެވޭހެން ކޮޓަރި ޚާއްޞަކުރަންޖެހޭނެ. އަދި އޭގެއިތުރުން، އަޅުގަނޑުމެން
ކަނޑައަޅާނަން އޭނަގެ ބަލި ހާލަތު އިތުރަށް ގޯސްވަންޏާ ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިއްޙީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކިހިނެއްތޯ
އެކަން ކުރެވޭނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޮޑަށް އަމާޒު މިހުރީ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ބުރަ ސަރުކާރަށް
ނުނަގައި، ހަމަ އިންޑަސްޓްރީ ތެރެއާ އެއްކޮށް ވާހަކައަކީ މި މެނޭޖޫކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް. އޭރުން ރައްޔިތުންގެ ޓެކްސް
ފައިސާ އިތުރަށް މިކަމަށް ހޭދަވެގެން ނުދާނެ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ފީސްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތަކުގައި ، އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުން މިހިރީ އިންޑަސްޓްރީއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން މީތި
ހިމުންކޮށް ނިމޭއިރު، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންޑަސްޓްރީގެ ޖެނެރަލް ވިއު މިކަމުގައި މިހިރީ ރާއްޖެ އަގު ބޮޑު
މަންޒިލަކަށް ނަހަދަން މީގެން އަރައިގަންނަން ފަށާއިރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ފަސްޓު ޕްރީ އޯޕަނިންގ
ޑްރާފްޓުގައި ހުރި ފީސްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އޮތް ޑްރާފްޓަކު ނޯންނާނެ. ދެން، އެކަންކަމާ އަޅުގަނޑުމެން
ޑިސްކަޝަންއަށް ގެންދާނީ ޕޮލިސީ ލެވެލްގައި އިޤުތިޞާދީ އެހެން ވުޒާރާތަކާއެއްކޮށް އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން
ބަހުސްކުރާނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީން އަޅުގަނޑުމެން މީތި ފައިނަލް ކުރާއިރު،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ބޮޑަށް މިހިރީ ޓޫރިޒަމް ސިނާޢަތުގައި މަޓީއާއި ގެސްޓުހައުސް އެސޯސިއޭޝަނާއި،
ބޯޓިންގ އެސޯސިއޭޝަނާއި އަދި އެ ނޫން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ޓްރެވެލް އެޖެންޓްސްއިންނާއި، އެހެން ހުރިހާ
އެސޯސިއޭޝަންސްތަކުގެ ފީޑްބެކާއި އެއްކޮށް ހަމަ ޓޫރިޒަމްގެ ޕޭޕަރެއްގެ ގޮތަށް މީތި ޕޮލިސީ އޮފީހަށް ގެންދަން.
ދެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝެޑިއުލް އޮތްގޮތް ވެސް ދަންނަވާލަފާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މި މަހުގެ 25 އާއި ހަމައަށް
ކޮމެންޓްސްތައް އަންނާނެ. ޑޮމެސްޓިކް ހުރިހާ އެއަރލައިނަކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކޮށްފިން، މި
ޝެއާރކޮށްފިން. އޭގެ އިތުރުން ހުރިހާ އެސޯސިއޭޝަނަކާ ޝެއާރ ކޮށްފިން. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހެން
ބައްދަލުކޮށްފައި ދެންނެވިން މި ޑްރާފްޓަކީ، މިއީ ޑްރާފްޓެކޭ. މިއީ ޕޮލިސީއެ އް ގޮތަށް އާންމު ނުކުރަން.
އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ ހިތާމައާއެއްކޮށް ދަންނަވަންޖެހެނީ އެއް ފަރާތަކުން މިކަން ކޮށްގެން މުޅި އެތި މި ޚަރާބުވެގެން
މިދާ ގޮތަށް މި ދިޔައީ. ދެން، އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމަކާ މާޔޫސްއެއް ނުވޭ. އެހެން ހަމަ ހުރިހާ
އެސޯސިއޭޝަނަކުން އެބަ ބައްދަލުކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ޓުވެންޓީ، މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ހަވީރު މަޓީއާއެއްކޮށް މަޝްވަރާތައް ގެންދިޔައިން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކީ ވަޅު ޢީދު ދުވަހު ހުރިހާ
އެސޯސިއޭޝަންގެ ކޮމެންޓްސްތަކާއެއްކޮށް އިށީނދެ ހިމުންކޮށް، 25 ވަނަ ދުވަހު ހަމަ އެ ރެއަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
8

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އިންޑަސްޓްރީގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްގެ މަޝްވަރާއާއެއްކޮށް އޮންނަ ފައިނަލް ޑްރާފްޓެއް ނިންމައި ޕޮލިސީ އޮފީހަށް އެ
ފޮނުވުން. އެއަށްފަހު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ޖޫން އައުމުގެ ކުރިން މީގައި ފައިނަލް ނިންމުމެއް ނިންމާ، ސަރުކާރުން
ޓޫރިޒަމް އަލުން ކިކްސްޓާޓުކުރާ ފައިނަލް ގައިޑްލައިން އަޅުގަނޑުމެން އާންމުކުރާނަން. އެހެންވީމާ، އަސްލު
އިނީޝިއަލް ޕްރީ އޯޕަނިންގ ޑްރާފްޓަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޚިލާފުތަކެއް އައިސްގެން މި ދިޔައީ. އަސްލު ދައުލަތުގެ
ތެރޭގައި އެ މަޝްވަރާތައް ދާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ނުކުމެގެންވާނެ އެއްޗެއް ނޫން އެއީކީ. އެހެންނަމަވެސް،
މި ދަންނަވާހެން އެކަން ހިނގާފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރާ ގޮތުގައި ޔޮޓުތަކަށް ވެސް އަދި
ޖެޓުތަކަށް ވެސް ކުރިން ނުހުންނަ ބޮޑެތި ފީތަކެއް ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް އަލުން ކިކްސްޓާޓުކުރާއިރު ހުންނާނެ ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އަދި އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު އޮންނަ ވަރަކުން ދެވަނަ ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން.
އެގޮތުން...
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޤައްރިރު މުޤައްރިރު ކުޑަކުޑަ އެއްޗެއް ސާފުކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ ހަމައެކަނި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ކުރުކޮށް.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނެޓެއް އިނގޭތޯ. އާދެ! އާދެ! ޢަލީ ވަޙީދު، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ މި ޑްރާފްޓުގައި އަޔާޓާއާއި އައިކާއޯއާ އެ
ޕްރޮސީޖަރ ރީ-އޯޕަނިންގ ޕްރޮސީޖަރތަކުގައި ހުރި މިންތައް އަޅުގަނޑު މިއަދު ވެސް، ރޭގައި ވެސް ބަލައިފިން.
ބެލިއިރު މިއާ ވަރަށް އެއްގޮތް، އެއާޕޯޓު އެރައިވަލްއާއި، ލަގެޖު ކަލެކްޝަނާއި ޑިސްއިންފެކްޓު ކުރުމާ، މި ހުރިހާ
އެއްޗިހިތައް ވެސް ހަމަ އެ ގައިޑްލައިންގައި ހުރި ގޮތަށް ހުރީ. މީގައި ހާމަކުރުމަކުން ވެސް މައްސަލައެއް ނެތް. މިއީ
9

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ހާމަކުރުމަކީ އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، އިތުރަށް އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލު. އެކަމަކު އަޅުގަނޑަށް
އަދިވެސް ހަމަ ސުވާލު އުފެދޭ ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމައެކަނި މި ހަދަމުންދަނީ ޕީ.ސީ.އާރު ޓެސްޓު އަދި.
ޕީ.ސީ.އާރު ޓެސްޓު ހަދާފައި އެ ޓެސްޓުގެ ރިޒަލްޓު ހޯދަން ވަރަށް ގިނައިރު ނަގާ. އެހެންވީމާ، އެ މިހާރު ދުނިޔޭގެ
އެހެން ތަންތާނގައި އެންޓިބޮޑީސް ޓެސްޓު ހަދައިގެން އަވަހަށް އެބަ ކުރޭ. ދެން، އަނެއްކާ ރާއްޖޭގައި މި ހަދާ
ޕީ.ސީ.އާރު ޓެސްޓުގައި ހިއުމަން އެރަރ، މިހާރު ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ އެންމެން ވެސް އެބަ ގަބޫލުކުރޭ % 30 ހިއުމަން
އެރަރ އެބައުޅޭކަން. ދެ ޓެސްޓުން ގާތްގަނޑަކަށް އެކިއުރެސީ 15% ގައި އުޅެނީ މައިނަސް ޕްލަސް މައިނަސް.
އެކަމަކު އެންޓިބޮޑީސް ޓެސްޓު އެއަރލައިންތަކުން ހަދާފައި ހަމަ އެ ހުރިހާ ގޮތެއް ދާއިރު، އަޅުގަނޑަށް ހީވޭ
ފަސޭހަވާނެހެން ގެސްޓު މީހާ ކޮޓަރި ތެރޭ ރޫމްގައި ނުބާއްވާ ބީޗް އޭރިއާ ސަރަޙައްދަށް އޭނައަށް ނުކުމެވޭނެ ގޮތަކަށް
ވިސްނާފައި ބާއްވަން. އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުން މިހިރީ ވީހާ ވެސް ބޮޑަކަށް ހުޅުވާލާއިރުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ތަޢުރީފު
ލިބޭނެކަހަލަ ގޮތަކަށް، މީގައި ގައިގޯޅި ނުވެ އުޅެވޭނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް، މާ ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެން ފިއްތައިގެން ކޮޓަރި
ތެރޭގައި ބާއްވައިގެން އަނެއްކާ ވެސް ޓްވީޓުތަކާއި ފޮޓޯތަކާ އެއްޗިހި ނަގާ ފޮނުވަން ފެށީމަ މީގެ އެހެންކަހަލަ
ނެގެޓިވް އިމްޕެކްޓެއް އަންނާނެ. މީގައި މި ޑްރާފްޓު އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ މީގައި ރަނގަޅު ކަމަށް މި ހުރި
ދުނިޔޭގެ އެހެން ޕްރޮސީޖަރތަކަކާ އެއްގޮތް. އެކަމަކު ތަފާތަކަށް މި އަންނަނީ އެއްކަލަ މީހާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު
ވެސް ގޮސް ރިސޯޓުތަކުގައި ބައިތިއްބައިގެން ޓެސްޓު ނަތީޖާ ނުލިބިގެން އަންނަ ދަރަޖައަށް ނުގޮސް މިކަން ކުރެވޭނެ
ގޮތްވެއްޖެއްޔާ މިއީ ރަނގަޅު ޑްރާފްޓެއް ގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. މީގައި ދެން، އިތުރަށް ފޭސް ތަކަކަށް ބަހާލުން،
އެއީ ދެން އަންނާނެ ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ތި ސުވާލުގެ ޖަވާބުދެއްވުމަށް މިނިސްޓަރަށް ދަންނަވާނަން ދެން
އިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ކުރެވޭ ސުވާލަށްފަހު އިނގޭތޯ. އެ ސުވާލުގެ ތެރެއިން ޖަވާބުދެއްވާއިރު. އަޅުގަނޑަށް
ރަނގަޅު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ކުރައްވަންހުރި ސުވާލެއް އެއްބުރުން ކުރައްވާ ނިންމެވިއްޔާ އިނގޭތޯ. ދެވަނަ
ބުރަކަށް ދާންވާއިރަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވާ ގޮތުން މިނިސްޓަރަށް ފަހަރެއްގައި ވަޑައިގަންނަވަން ޖެހިވަޑައިގެންފާނެ
ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ހީވާތީވެ ގަޑި އޮތްގޮތުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ
ކުރައްވާ ސުވާލު ހަމަ އެ ކުރައްވާ އެއްބުރެ އްގައި ކޮށް ނިންމެވުން އިނގޭތޯ. ދެން، ކުރެއްވި ސުވާލަކަށް ޖަވާބު
10

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ނުލިބޭ ކަމަށް ވަންޏާމު ދެން އެ ތަކުރާރުކޮށްލުން އެއީ މައްސަލައެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު
އަރުވާނަން ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޣުނީއަށް.
ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޣުނީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ވަރުގެ
ކަމެއްގައި މަޝްވަރާއަކަށް ވަޒީރުގެ ހަމަ އަސްލު އެންމެ ބުރަކޮށް މިކަމުގައި މި ޚައްސާސީ ދަނޑިވަޅުގައި
މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ވަޒީރާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައްދަލުކޮށްލަން މި ލިބުނު ވަގުތުގައި ވަޒީރު ދެންމެ
ވިދާޅުވެއްޖެ 9.10 ގައި އެހެން ބައްދަލުވުމަކަށް ދާންޖެހޭ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި
ބައްދަލުވުން ދެން އެންމެ ރަނގަޅުވާނީ ނިންމާލާފައި 9.10 ގައި ވަޒީރަށް އެ ބައްދަލުވުމަށްދާން ފުރުޞަތު ދިނިއްޔާ.
އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުން ހަމަ ގިނައިރުތަކަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ ވަޒީރާއެއްކޮށް.
ވަޒީރާއެއްކޮށް ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭ ހާލަތުގައި މި ބައްދަލުވުމުގެ މުހިންމު ކަމެއްނެތް، ބޭނުމެއް ވެސް ނެތް. ދެން،
އަޅުގަނޑު ވަޒީރު 9.10 ގައި ދާން ބަލާއިރު ދެން އިނީ ބާކީ 10 މިނެޓު. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ
ބައްދަލުވުން ކުރުކޮށްލާފައި ވަޒީރަށް ވަގުތުވާއިރަކުން އެ އެހެން ބައްދަލުވުމަކާއިގެން ކުރިއަށްދާން. އެއަށް ޖަވާބެ އް
ދިނުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލުތަކާއިގެން ކުރިއަށްދާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިސްޓަރަށް 9.30 ގައި ހަމަ ވަޑައިގަންނަވަން މަޖުބޫރިއްޔާމު...
ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޣުނީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
9.10 ގައި، 9 ގަޑި ދިހައެއްގައޭ ވަޒީރު ވިދާޅުވީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސުވާލު ކުރައްވާ އިނގޭތޯ. ދެން، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިނިސްޓަރު ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް
ވިދާޅުވާނެހެން ޖަވާބުގެ ތެރެއިން އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިނގޭތޯ.
11

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޣުނީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
ޑްރާފްޓް ތި ބުނާހެން އަސްލު ލީކެއް. ލީކުވުމާއެއްކޮށް ދެން ހަމަ ކޮންމެވެސް ބައެއް މިކަމަށް ފާޑު ކިޔައި، އަދި
ރަނގަޅު ވާހަކަތަކާއި ގޯސް ވާހަކަތައް ދައްކަމުންދާއިރު، ވަޒީރު މީގައި ފީތައް މި ހިމަނާފައި ހުރީ ކޮން
ވިސްނުމެއްގައިތޯ މި ވަގުތަށް، މި ވަގުތަށް. މިއީ އަދި ފައިނަލް އެއްޗެއް ވެސް ނޫން. މި ވަގުތަށް ހިމަނާފައި ތިހިރަ
ފީތައް. އެއީ މި ފީތަކުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ ދަށް ފަންތީގެ ޓޫރިޒަމް އަދި އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުފެށޭނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަދި މަތީ ފަންތީގެ ހަމަކޮންމެހެން ވެސް އަމިއްލަ ވިލްގައި އަންނަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް
މި އަންނަން އެ ފުރުޞަތު މި ލިބެނީ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި އާ ފެށުމެއް ފަށައިގަންނައިރު ފަށައިގަންނަން
ބޭނުންވާ ގޮތް ކަމަށް ވެދާނެ އަދި ދެން އަވަހަށް ލުއިތަކެއް ދިނުމާ އެއްކޮށް. ދެން، އެއާއެއްކޮށް 14 ދުވަސް މިހާރު
މި އޮންނަނީ ދީފައި ކޮންމެ އަންނަ ފަތުރުވެރިއެއް 14 ދުވަހު އެއް ރަށެއްގައި އެއް ފެސިލިޓީއެއްގައި
މަޑުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ނިންމާފަ. ޓޫރިސްޓުންގެ ގޮތުގައި ނޫން ގޮތަށް ރިސޯޓުތަކަށް އެ އާންމުކޮށް ރާއްޖޭގައި
އިންވެސްޓްކޮށްގެން މިތިބި ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކެއް އެއީ ބޭރު ފަރާތްތައް. މިހާރު ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވެފައި
ހުރެދާނެ ބައެއް އިންވެސްޓަރުންނަށް ނޫނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ޕްރޮޕަޓީއަށް ނޫނީ ފެސިލިޓީއަށް ނާދެވި. އެކަހަލަ
ހާލަތެއްގައި އޭގެ ތެރެއިން ވެސް ހަމަ ކުރު މުއްދަތަކަށް ނޫނިއްޔާ ހަމަ ދެތިން ދުވަހަށް އަންނަން ބޭނުންވާ
ފަރާތްތައް ވެސް ހަމަ އޮތީ އެގޮތްތޯއޭ؟ ހަމައެކަނި ގެސްޓުންނަށްތޯއޭ ނޫނީ ދެން، އޭގެ ބަދަލުގައި އަންނަން ބޭނުންވާ
ފަރާތްތަކަށް ކޮންކަހަލަ އުސޫލެއްތޯއޭ ވަޒީރު ހަމަޖައްސަން ގަސްތުކުރަން. ދެން، ކުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ
ފާހަގަކުރެއްވިހެން ދެ ދުވަސް ކަރަންޓީނުގައި ބަހައްޓާއިރު 14 ދުވަސް، ހަމަ އެ ދެ ދުވަހަކީ ވެސް ހަމަ އެ
ޓޫރިސްޓު މީހާ ހަމަ ޕޭކޮށްގެން އަންނަ ދެ ދުވަހެއް އެއީ. އެކަމުގައި ކިހިނެއްތޯއޭ، އެއްވެސް ކަހަލަ ޑިސްކައުންޓެއް
އެއްޗެއް އެ ފަރާތްތަކާ ވާހަކަ ދައްކައިގެން އެ މީހާއަށް، އެ ފަތުރުވެރިޔާއަށް އެކަމުން ކޮންކަހަލަ ލުއިތަކެއްތޯއޭ
ދޭނީ؟ އެ ދެ ދުވަސް ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް އޭނަ މަޑުކުރަން އެބަޖެހޭ އަދި އޭނަ ރަށުގައި ނޫނީ ޤައުމުގައި
ހަދައިގެން އަންނަ ޓެސްޓުގެ ނަތީޖާ ދެއްކި ކަމުގައި ވިޔަސް. އަދި އިތުރަށް ރާއްޖޭގައި ހަދާ އެ ޓެސްޓުގެ ނަތީޖާ
ލިބެންދެން މަޑުކޮށްލަން އެބަޖެހޭ. އެއީ ހަމައެއާއެއްކޮށް ދެން ރާއްޖޭގައި ޓެސްޓު ހެދުމުގެ ކެޕޭސިޓީ މި ހުޅުވާލާއިރު
ކިހާ ވަރަކަށް ފުޅާކުރެވިދާނެތޯ؟ ކިތައް ޓެސްޓު ދުވާލަކަށް ހެދިދާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވޭތޯއޭ؟ އެއީ އަޅުގަނޑު މި
ވަގުތަށް ހަމަ ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ބައެއް ސުވާލު. ޝުކުރިއްޔާ ވަޒީރު.
12

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލާއި
އަދި ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ކުރެއްވި ސުވާލަށް ޖަވާބު ދެއްވުމަށް މިނިސްޓަރަށް
ދަންނަވަން. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ކުރީގައި މި ކޮމިޓީގައި ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުމުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޚިޔާލު
ތަފާތުވުން އައިކަމެއް އައި އިނގޭތޯ. ފުރަތަމަ ދެލި ކޮޕީއާއެކުގައި މި ކޮމިޓީގެ މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަކީ އެއީ
އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތް ކަމަށް ނުވެދާނެ ކަމަށް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ފަހުގެ މަޢުލޫމާތުތަކާއެކުގައި
އިށީނދެވުންނަމަ ހަމަ ގައިމު ވެސް މިއަށްވުރެ ފުރިހަމަ ޚިޔާލުތަކާއި، އިތުރު ހުރިހާ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ
ހުށަހެޅުންތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިންމުންތަކަށް ގެނެސްދެވޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމަ، އެއީ ވަރަށްބޮޑު ޚިޔާލު
ތަފާތުވުމެއް. އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ވެސް މިނިސްޓަރު އެއްޗެއް ވިދާޅުވެދެއްވިއްޔާ ރަނގަޅު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުން
މިހާރަށް ކޮމިޓީން ފެންނަ އެއްޗެއް މިނިސްޓަރު ބޭނުންފުޅުވެގެންތޯ ތި އުޅުއްވަނީ ނޫނީ މިނިސްޓަރުގެ ފަހުގެ ދެލި
ކޮޕީއާ ގުޅޭގޮތުން އެއްޗެއް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބަހެއް ބުނަން ބޭނުންވަނީތޯ ވެސް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް
ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ސުވާލަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މުޤައްރިރު އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި ރަނގަޅީ ސަރުކާރުގެ ފައިނަލް ޕޮލިސީއަށް
އަސްލު ނުވަތަ ފައިނަލް ޑްރާފްޓަށް ޚިޔާލުފުޅެއް. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގައި އެދިފައި އެ އޮތީކީ
ލަފައަކަށް ވެސް ނޫން. ޙަޤީޤަތުގައި މަޝްވަރާއަކަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަންކަން. ދެން، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ހަމަ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައީސް ނަޝީދު ވެސް ވަރަށް ކީންލީ ހަމަ ފަތުރުވެރިކަން އަލުން ފެށުމަށް
ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ޚިޔާލުފުޅުތައް ދެއްވަމުން ގެންދަވާ. އެކަން އަޅުގަނޑު މި ފުރު ޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން.
އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންނަށް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޔަޤީންކަން އަރުވަން
އަޅުގަނޑުމެން ނިއު ނޯމަލްގައި ނުވަތަ ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން އަނެއްކާ ވެސް އަލުން ބޯޑަރު ހުޅުވައިގެން ފަށާއިރު،
ރާއްޖެއާ ވާދަވެރި އެހެން ހުރިހާ ޤައުމަކަށްވުރެ ފަސޭހަ، ފަހި ޑެސްޓިނޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފައިނަލް
ޕޮލިސީ އޮންނާނީ. އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންނާ ޙިއްސާކޮށްލާނަން ކޮންފިޑެންޝިއަލްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
އަޅުގަނޑުމެންގެ މެޑިކަލް ޓީމުން، ބޭރުން އައި މެޑިކަލް ޓީމުން ހެދި ރިޕޯޓު. އަސްލު، އެ ބޭފުޅުން މީގައި
މަސައްކަތުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތް ކުރެއްވި. އަސްލު މިހާރު މީގައި މިއުޅެނީ މި ހާލަތު ބަދަލުވުމެއްގެ
13

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ތެރޭގައި ފަސްޓް ޑްރާފްޓު އައިމަ އުނދަގޫވެގެން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ތިބީ މޭ 21 ގައި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ސިއްޙީ މާހިރުން ޕީކް ޑޭއަށް ފުރަތަމަ ދެއްވި އެއް ދުވަހަކީ މޭ 15. އަދި ދެން ދެއްވި ޕީކް އެއް ޑޭއަކީ މޭ 31.
އެހެންނަމަވެސް، މޭ 21 އަށް އައިއިރު اެلهގ ހެޔޮ ރަޙުމަތްފުޅާއި އިރާދަފުޅުން މި ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކާ އެއްކޮށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ބަލި މި ވަގުތު މެނޭޖްކުރެވިފަ. މެނޭޖުކުރެވިފައި އޮތްއިރު
އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު މި ޕޭޕަރުގެ މި ޑްރާފްޓަކީ މި ހާލަތު ނެތި ރާއްޖޭގައި ނޯމަލް، ނިއު ނޯމަލްއެއްގައި ވެސް
ބޯޑަރު ހުޅުވުމުގެ ކުރިން މި ސޭފް ޓޫރިޒަމެއް ނުވަތަ މި ރިކަވަރީ ޓޫރިޒަމަކަށް ވަޓްއެވަރ ދަ ނޭމް، އެ ހާލަތަށް
ހަދާފައި އޮތް އެއްޗެއް. އެ ހާލަތުގައި 50000 ޑޮލަރު ދައްކާފައި ވެސް އަންނަން ބޭނުންވެގެން އެ ރިކުއެސްޓުތައް
އެބަހުރި އައިއްސަ ސަރުކާރަށް ނުވަތަ މިނިސްޓްރީއަށް. އެހެންވީމާ، އޭގައި މިނިސްޓަރަށް ފެންނަހާ ގޮތަކަށް މީނަ
އަންނަން، އޭނަ އަންނަން ނަހަދާ އުސޫލެއް ހެދުމަށް ޓަކައި އެބައި އޭރު މެޑިކަލް ޓީމުން ތައްޔާރުކުރެއްވީ.
އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އެ ހާލަތެއް ދެވަނަ ހާލަތަށް އާދެވިފައި މި ތިބީ. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ
މޭޖަރ ބޯޑަރު ހުޅުވާލަން މި ވިސްނަނީ ޖުލައި މަހުގެ ތެރޭގައި. އެ ހުޅުވާލާއިރު ރާއްޖޭގެ ބޯޑަރު ހުޅުވުމުން
އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ އަންދާޒާގައި ވެސް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރިސޯޓެއް ޖުލައި އެކަކަށް ނުހުޅުވިދާނެ. އެއީ
ތައްޔާރުވާން ވެސް ޖެހޭ. ބުކިންގސްތައް ނަގަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން އެބަހުރި ވަކި
އަދަދަކަށް ރިސޯޓްސްތައް މިހާރު ވެސް ބަންދުނުކޮށް ތައްޔާރުވަމުންދާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން
ބޭނުންވަނީ އަސްލު އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅީ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހަމަ ވަރަށް ހެލްތީ ކޮންވަޒޭޝަންސް މަޓީއާއި
އަދި ޓޫރިޒަމްގެ އެހެން ހުރިހާ އެސޯސިއޭޝަންސްތަކާ އެއްކޮށް އެބަދޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޭޕަރުތަކަށް އިޞްލާޙު
ހުށަހެޅުމަށް ޓަކައި އެ ބޭފުޅުންދަނީ ތައްޔާރުވަމުން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އުފަންނުވާ އެއްޗަކަށް
އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާ ކުރަން ތިބުމަށްވުރެ އަޅުގަނޑުމެން ޖުލައިގައި މި ބޯޑަރު ހުޅުވާލަން ސަރުކާރުން ހަދާ
މޭޖަރ ޕޮލިސީއަށް ތި ބޭފުޅުންގެ މަޝްވަރާއެއް ލިބިއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މާ ހެލްދީވާނެހެން. ޕްލަސް ދެން
މިހިރި ޑޭޓްސްތަކުގައި އެހެރީ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ހަމަ މުހިންމު ޚިޔާލުފުޅު ބޭނުންވާނެ ކަމެއްވީމަ
އަސްލު، މިސާލަކަށް ދަންނަވަންޏާ ގެސްޓުހައުސް އެސޯސިއޭޝަން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިނިޝިއަލް ބައްދަލުވުމުގައި
ވިދާޅުވި އޮގަސްޓު އެކަކަށް އޮތީމަ އެ ބޭފުޅުން ހިތްހަމަ ޖެހޭ. އެ ބޭފުޅުން ހީކުރީ އެއަށްވުރެ ވެސް ފަސްވާނެ
ކަމަށޭ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން މި ޕޭޕަރުގައި ޖަހާފައި އިންނާނެ 14 ދުވަހުގެ ވިންޑޯއެއް ލާފައި ހަމަ
ފަސްކުރަންޖެހިދާނެ ކަމަށް. އެއީ ބަލި އަދި ދުނިޔެއަކުން ނުދޭ. މިއަދު ވެސް ދުނިޔޭގައި ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ
މީހުންނަށް މި ބަލި ޖެހިއްޖެ. އިރާދަކުރެއްވީތީ މި ވަގުތު ރާއްޖޭގައި މި ކޮންޓްރޯލްވެފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މީހުން
14

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގައި ހުރި ގެސްޓުހައުސްތައް ހުޅުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައިގެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަންވީމަ،
އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަކީ ހަމަ ރައްޔިތުންގެ އެންމެ ގިނަ ޝަކުވާތައް ހަމަ އަޑުއަހަން
ތިއްބަވާ ބޭފުޅުން. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އެހެންނޫނިއްޔާ ހަމަ މިހާރު މި އޮތް އިނިޝިއަލް ތަރޑު ޑްރާފްޓުގައި ވެސް
މި އޮތީ ހަމަ ޖުލައިގައި ގެސްޓުހައުސްތައް ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ ކަމަކަށް ހުޅުވާލެވޭތޯ ބަލަން. އެހެންނަމަވެސް، މި
ޑްރާފްޓްސްއަށް ގޮސް ނިމި މުޅި އިންޑަސްޓްރީގެ ހުރިހާ އެސޯސިއޭޝަނެއްގެ ޚިޔާލެއް އެކޮމޮޑޭޓުވެގެން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕްރޮޑަކްޓެއް ގެނެވޭނީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީ އޮފީހަށް މި މަހުގެ 26
ވަނަ ދުވަހު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް 26 ހާ ތާނގައި މިސާލަކަށް ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކޮށްލަން ފުރުޞަތެއް
ލިބިއްޖެއްޔާ ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނީ މިނިސްޓްރީއާއި އިންޑަސްޓްރީއާ ހިމުންވެފައި އޮންނަ އެއްޗެއް.
އެހެންވީމާ، މި ލޮކްޑައުން އޮތް ހާލަތެއްގައި މިނިސްޓްރީއަށް އައިސް ބައްދަލުވުމުގެ ހާލަތު ނެތަތީ، ފުރަތަމަ ޕްރީ
އޯޕަނިންގގެ ޑްރާފްޓްގައި އޮތް އެއްޗެއް އެންމެނާ ބައްދަލުކޮށްފައި މި ގޮތަށް ހަމަ މި ސިޓީ ފޮނުވުމުގެ އިތުރުން
ކިޔައިދީފައި މިއީ ޑްރާފްޓެކޭ، މިއާއެއްކޮށް ހިނގާށޭ ފޭސްތަކުގެ މައްޗަށް މަޝްވަރާކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ދެންނެވީމާ،
އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މި ފުރުޞަތުގައި ހަމަ މަޓާޓޯގެ ރައީސް ސުޢޫދު މީތި ޕަބްލިކްކޮށްފައި މި
އޮތީ އިނގޭތޯ. އަދި އެ ބޭފުޅުން މިހާރު ބަޔާން ނެރުއްވައިގެން ވެސް އެ އުޅެނީ. އަޅުގަނޑު އެކަމާ ވަރަށް
ހިތާމަކުރަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެއީ ހަމަ އެހެން އެޖެންޑާއެއްގެ ދަށުން ކޮށްފައި އޮތް ވަރަށް ދެރަވަރު ވަރަށް
އަންޕްރޮފެޝަނަލް މަސައްކަތެއް. މިއަދުގެ 3 ވަނަ ޑްރާފްޓު ހެދުމާއިގެން އަޅުގަނޑުމެން އުޅޭއިރު، މި އެއްޗެއްސެއް
ބޭރަކަށް ނުދޭ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން މިހިރީ އެހެން ހުރިހާ އެސޯސިއޭޝަނެއްގެ އިންޕުޓު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޢީދާ ހަމައަށް ލިބުނީމަ ވަޅު ޢީދު ދުވަހު ހަމަ ވަކި ވަކިން ކޮންމެ ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީގެ
އެސޯސިއޭޝަނަކާ އަޅު ގަނޑުމެން ދަރުބާރު ގޭގައި ބައްދަލުކުރާނަން. ކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފައިނަލް ޕޮލިސީ
ރައީސް އޮފީހަށް ފޮނުވައި، ފައިނަލް ޕްރޮޑަކްޓަކާ ހަމައަށް އައިމަ އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅީ މަޝްވަރާތައް އިތުރަށް
ކުރިއަށް ގެންދަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިސްމާޢީލް އަޙްމަދަށް.
15

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ. ދެން، އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވެސް އޮތީ އިލްތިމާސްއެއް.
އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ސާފުވޭ އެކި ފަރާތް ފަރާތުން އެކި ޕްރެޝަރުތައް މިނިސްޓަރަށް ވެސް އަދި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ވެސް ހަމަ ކުރިމަތި ކުރަމުންދާނެ މި ކަންކަމާ ގުޅިގެން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް
އެދެން، މިނިސްޓަރ ވެސް ވަރަށް ތަކުރާރުކޮށް ވިދާޅުވާނެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވެސް ވަރަށް ތަކުރާރުކޮށް މިދިޔަ
ދުވަސްތަކުގައި ވިދާޅުވެފައި އޮތީ މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ސިއްޙަތަށްވުރެ މުހިންމު، ފުރާނައަށްވުރެ ވަކި މުހިންމު
އެހެން އެއްވެސް ކަމެއް މި ސަރުކާރަކަށް ނޯންނާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެ މާތް އެ ވަރުގަދަ ބަސް އަބަދުވެސް
ހިފަހައްޓައިދިނުމަކީ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު އިލްތިމާސްއެއް. އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ޕްރެޝަރާއެކު ވެސް މިކަން
ދޫނުކޮށްލެއްވުން ވަރަށް އާދޭހާއެކު އަޅުގަނޑު އެދެން. އެ އާއެކުގައި އަޅުގަނޑު އަނެއް މި ސުވާލަށް އަޅުގަނޑުގެ
ސުވާލަށް ޖެހިލާނަން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވެސް އޮތީ ހުށަހެޅުމެއް. ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން މިނިސްޓަރުގެ
އަރިހުން ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި އިންޑަސްޓްރީގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއް މި ޕްލޭނަށް މި
ޑްރާފްޓަށް މަޝްވަރާކުރުމުގައި ބައިވެރިނުކުރުވުމުގެ ވިސްނުން އަދި ބައިވެރިނުކޮށް ދޫކޮށްލެވިދާނެކަމުގެ ޚިޔާލެއް
ވެސް އެބަ ގެންގުޅުއްވަންތޯ ؟ އެއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޔަޤީންކަން ދެއްވަފާނަންތޯ މި އިންޑަސްޓްރީގައި
ޙަރަކާތްތެރިވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްގެ ބަސް މިއަށް ހޯދައިގެން މި ޑްރާފްޓު އެކުލަވަ އިލެވިގެންދާނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން
އަޅުގަނޑަށް ދެއްވިދާނެތޯ؟ މުޤައްރިރު އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު ސުވާލަށް ޖެހިލާނަން، ހުށަހެޅުމަކަށް ވެސް ޖެހިލާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިސްޓަރ އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވެއް ދެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު ވާނީ މި ފުރަތަމަ ޑްރާފްޓު ވެސް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރިސޯޓަކަށް ވެސް ފޮނުވާފައި އިނގޭތޯ.
އޭގެއިތުރުން، އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި ޑްރާފްޓު އެއީ ފައިނަލް އެއްޗަކަށް ނުނިންމާ، މި ލޮކްޑައުން ހާލަތުގައި،
އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަރނެޓުން ދެއްތޯ ބައްދަލުވެވޭނީ. އެހެންވީމާ، އެހެން ޝެއަރކުރި އެއްޗެކޭ މި ނެރެގެން މުޅިން
ޚަރާބުކުރަން ބަޔަކު މި މަސައްކަތްކުރަނީ. އަޅުގަނޑު މިއަދު ހަވީރު ހަތަރެއް ޖެހީއްސުރެން ފަސްގަޑިބައިވަންދެން
އިނީ މަޓީގެ ބޯޑު މެންބަރުންނާ އެއްކޮށް ، އެމް.އޭ.ސީ.އެލްއާ އެއްކޮށް، ޑޮކްޓަރުންނާ އެއްކޮށް މިކަމުގެ
16

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
މަސައްކަތުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ނާ އެހެން ހުރިހާ އެސޯސިއޭޝަންތަކަކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކޮށްފިން އަދި އެ
ބޭފުޅުން ދަނީ އެއަށް ތައްޔާރުވަމުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކަން ދެން ރާއްޖޭގެ، އަދި އޭގެ އިތުރުން
އަޅުގަނޑު މިފަހަރު ހަމަ އާ ސްޓާޓެއްގައި މުވައްޒަފުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ވެސް އިތުރަށް ރަނގަޅަށް ބެލުމަށް ޓަކައި
މުވައްޒަފުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ހެ ދިފައި އޮތް ދެ ޖަމުޢިއްޔާ ، އެއީ ޓީމް އަދި އޭގެއިތުރުން ފެޑެރޭޝަނެއް ވެސް އެބައޮވޭ.
އެ ދެފާރަތަށް ވެސް ވާނީ މީގެ އިނީޝިއަލް ޑްރާފްޓު ޙިއްސާކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ
ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ވިސްނުމެއް ނޫން އެއީކީ އެއްވެސް ބަޔަކު ބާކީ ކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޮލިސީ، އެއީ
ރާއްޖޭގައި މި އަންނަނީ އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ ތާރީޚީކަމެއް . އަލުން ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ފެށެން މި ދަނީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކެގޮތުގައި މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ވަރަށް ރަނގަޅު އޮޕޮޗުިއނިޓީއެއް ކަންކަން
އިސްލާޙުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޙަޤީޤަތުގައި ހިތާމަކުރަން ބައެއް ފަރާތްތަކުން އަދި ޚާއްޞަކޮށް ބައެއް
އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ވެސް އެގޮތަށް ވާހަކަ ދައްކަވާތީ އިނގޭތޯ. އެއީ ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމަށް މިކަހަލަ ބަލިމަޑުކަމެއްގެ
ތެރޭގައި އެ ބައިބައިވުން އުފެދޭ ގޮތަށް ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ ހިތާމަހުރި ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ، އަޅުގަނޑު
ކުރީދުވަހު ޕްރެސް ކޮންފަރެންސެއްގައި ދެންނެވިން ހަމަގައިމުވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާއި މަޓީއާ އަދި އެހެން އެއްވެސް
އެސޯސިއޭޝަނަކާ މަޝްވަރާ ނުކުރެވި ވާހަކަ ނުދެކެވޭ ހާލަތެއްގަ އެއް ނޫން އޮތީ. އަދި އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން މިއަށް
އެންމެ ބޮޑަށް ކޮންޓްރިބިއުޝަން ދެމުންދާ އެއް ފަރާތަކީ މަޓީ ކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ހަމަ އެހެން
އެސޯސިއޭޝަންސްތަކެކޭ އެއްގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން، ޓޫރިޒަމް މުޅި ސިނާޢަތް މި ތައްޔާރުވަނީ
އެކުވެރިކަމާއި އެއްބައި ވަންތަކަމާއެއްކޮށް އަލުން އާ ރަނގަޅު ފެށުމަކުން ޓޫރިޒަމް ފެށުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ހުށަހެޅުމަށް ހުށަހަޅުއްވަން ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު
ބުނުއްވާފައި އޮތީމަ އެ ފުރުޞަތު.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ދެން، އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރު އެ ދެއްވި މަޢުލޫމާތާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުގެ
ހުށަހެޅުމަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ކޮމީޓީތަކުން ކުރަން ހުރި މަސައްކަތަކީ އެއީ. މި ސްޓޭކް
ހޯލްޑަރުންނާ ބައްދަލުކޮށް، މިކަމުގެ މަޢުލޫމާތުތައް ހޯދައި، އެ ބޭފުޅުންގެ ހުށަހެޅުންތަކާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން
17

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
މިނިސްޓްރީއަށް މީތި ފޮނުވުން، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އޮތް މަސައްކަތަކީ. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތް ރިޕީޓު
ނުކުރުމަށް ޓަކައި މިނިސްޓްރީން ބަރާބަރަށް ހުރިހާ ފަރާތްތަކާއެއްކޮށް އެ މަޝްވަރާ ހިންގައި، ޚިޔާލު ހޯދަމުން
ގެންދާތީވެ، އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމަކީ އެ މަސައްކަތް އެގޮތަށް ގެންގޮސް ނިންމާފައި މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވުމަށް ޓަކައި
މިވަގުތުން މިވަގުތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ފުރުޞަތު މިނިސްޓްރީއަށް ދެއްވާފައި، މި ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް
ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އެ ނިންމާ ކޮމްޕްލީޓުކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ގެނެސްދިނުމަށް
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލްއަށް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު އަސްލުގައި މި ރިޕޯޓުގައި ހަމަ ޕޮއިންޓު ބައި ޕޮއިންޓަށް
މިނިސްޓަރާ އެކީގައި ވާހަކަ ދައްކަން އަސްލު ބޭނުންވަނީ. އެކަމަކު މިހާރު މިނިސްޓަރ ފާހަގަކުރައްވައިފި މީގެ
ފައިނަލް ޑްރާފްޓެއް ސައްބީހާ ހިސާބަށް މިނިސްޓްރީއަށް އެ ފައިނަލް ޑްރާފްޓަކާ ހިސާބަށް އާދެވޭނެ ވާހަކަ. ދެން،
އެހެންވީމާ، އިތުރަށް މީގެ މާގިނަ ވާހަކަތަކެއް ދެއްކުމަށްތުރެ ފައިނަލް ޑްރާފްޓެއް ލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއަށް
ކުރިއަށް ގެންދިއުން އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެނީ. ދެން، މީގެތެރެއިން އަޅުގަނޑު
ކުޑަ އެއްޗެއް، މިނިސްޓަރ ދެން ފައިނަލް ޑްރާފްޓު ރެޑީވަމުންދާއިރު ހިތަށްއެރީ ޝެއަރކޮށްލާނީއޭ. މީގެ 6.2 ގައި
މި އޮންނަނީ ސްޓާފިންގ، ޚާއްޞަކޮށް ސްޓާފުންގެ ކަންތަކަށް ރިޒޯޓުގައި. މި ސްޓާފުންގެ ކަންތަކުގެ ތެރޭގައި މިހާރު
ކޮންމެ ގޮތެއްވިޔަސް ރިސޯޓުގެ 70% ވަރު މިއޮތީ އޮކިއުޕައިޑް މިވަނީ ގެސްޓުންނަށް. ވާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ލޯކަލް ސްޓާފުންނަށޭ ޕްރިއޮރިޓީ ދެވޭނީ. އެކަހަލަ މިންގަނޑުތަކެއްގެ މީގެ ތެރެއަށް ލެވިދާނެތޯ. އެއީ ހަމަ ވަރަށް
މުހިންމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ ކަންތަކުގައި އެންމެ ބޮޑަށް އިސްކަންދޭނެ ބަޔަކީ އެ ޤައުމެއްގެ
ރައްޔިތުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާތީ، އެ ވާހަކަ ހަމަ އަޅުގަނޑު ޝެއަރކޮށްލަން ބޭނުން. އެއާއެކީގައި ދެން
މިނިސްޓަރ ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ވެސް ފައިނަލް ޑްރާފްޓު ގައި ވެސް އެއަށް އިސްކަން ދެއްވައިފިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް
ވެސް ރަނގަޅު. ދެން، ނޫނީ މިހާރު ވެސް އެކަން ކުރެވިފައި އޮތިއްޔާ ދެން ހަމަ އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަން. ދެން،
18

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ބައެއް ޕޮއިންޓުތައް ހަމަ މިނިސްޓަރ މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ވެސް ޖަވާބު ދެއްވައިފި.
ދެން، އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، އިތުރު ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން މިހާރު ދޫކޮށްލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަ ށް ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ
ކުރެއްވި ސުވާލު ނޫނީ ފާޅުކުރެ އްވި ޚިޔާލާ ގުޅޭގޮތުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން އޮވެއްޖިއްޔާ އެ ފުރުޞަތު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ . އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެއްކި ވާހަކައަށް ހަމަ ޝުކުރު އަދާކުރަން. އަދި ކުރިން
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި އެއް ސުވާލަށް އަޅުގަނޑަށް ޖަވާބު ނުދެވިވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
ޔަޤީންކަންދެން ހަމަ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވެސް ތަކުރާރުކޮށް އެ ވިދާޅުވާހެން، ރައްޔިތުންގެ
ފުރާނައަށް ނުރައްކާވާފަދަ ނުވަތަ ރާއްޖޭގެ މި ސިއްޙީ ބަލިމަޑުކަމުގެ ނުރައްކާ އޮއްވަ އެއް އަޅުގަނޑުމެން ބޯޑަރެއް
ނުހުޅުވާނަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރޭގައި ރައީސްގެ ސްޕީޗްގައި ވެސް ތަކުރާރުކޮށް ވިދާޅުވި މި ހާލަތު އިތުރަށް
ގޯސް ނުވެއްޖެނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ބޯޑަރު ހުޅުވާނަން. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށްލަން.
އެހެންވީމާ، އަދި މިހާ ސްޓްރިކްޓުކޮށް ވެސް މި ހެލްތު ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ލާފައި މިހިރީ އަޅުގަނޑުމެން
ރިސްކެއް ނަގާކަށް ބޭނުމެއް ނޫން. އަދި މި ފްރަންޓު ލައިނުގައި ، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މިފަހަރު ވެސް ރިސޯޓު
މުވައްޒަފުން ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި އެންމެ ފްރަންޓު ލައިނުގައި ނިކުމެ ތިބީ އެއްބަޔަކީ. ދެން، އޭގެއިތުރުން ތި ވިދާޅުވި
ދިވެހިންނަށް އިސްކަންދިނުމުގައި ތިއީ އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަށްވުރެ ވަކި ރަނގަޅު ފުރުޞަތެއް
ނާންނާނެ މި ކަންކަން އިސްލާޙުކުރާކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން މިއަހަރަށް ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން
މި ކަމަށް ރާވާފައި މި އޮތީ. އޭގެތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ރާއްޖެއަށް ޖުލައި މަހުގައި މި ބޯޑަރު
اله
ހުޅުވައިގެން އިރާދަފުޅުން އަންނަ ފުރަތަމަ ފަތުރުވެރިޔާ އަންނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން މުވައްޒަފުންނަށް
ޚާއްޞަކޮށްގެން މި އިންޑަސްޓްރީއަށް ހަދާ ދަފުރަތު އަޅުގަނޑުމެން ލޯންޗުކުރާނަން އެ ފުރަތަމަ ދުވަހު. އެއާ
އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ރާއްޖޭގައި މި ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ، ދިވެހީންނަށް މީގެ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތާއި ވަޒީފާގެ
ބާޒާރުގައި ރިސޯޓުތަކާއި އަދި މި އިންޑަސްޓްރީގައި އެ މީހާގެ ފޯނާ ހަމައަށް އެ މީހާއަށް މި ދާއިރާގައި ކުރި އަށްދާން
އޮތް ފުރުޞަތުތައް ޓެކްނޮލޮ ޖީއާއެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެނެސްދެވޭނެ. އަދި ނިއުނޯމަލްގައި ވެސް އަޅުގަނޑު
19

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ދެކޭގޮތުގައި ދުނިޔޭގެ އެ ބުނަނީ އިނޮވޭޝަން އާއި ކްރިއޭޓިވިޓީއާއި ޓެކްނޮލަޖީއަށް ދާން. އެހެންވީމާ، ދެން،
ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީގެ ސަރކިއުލަރކޮށް މީގެ ކުރިން މިއަންނަނީ ފޯޓީ ފައިވް ޓު ފިފްޓީ ފައިވް ޕަސެންޓުގެ ރޭޝިއޯ.
އަޅުގަނޑުމެން މިދަނީ ކަމާބެހޭ އެހެން މިނިސްޓްރީތަކާ ގުޅިގެން މަޝްވަރާކުރަމުން މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން ހިފަން.
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ހަމަ ދިވެހިންނަށް ވަކި ކަހަލަ ވަޒީފާތައް ހާސިލުކުރެވި ، އަދި ދިވެހިން މި ދާއިރާއަށް
ނިކުންނަ؛ ދެން، މީގައި އޮވޭ ދެކޮޅު. ދިވެހިން ވެސް ތައްޔާރުވާންޖެހޭ މި ހުސްވި ވަޒީފާތަކަށް އަންނަން.
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން މި އަހަރު އަލަށް ހުރި ރިސޯޓް ސްތަކަށް ވެސް ޕްލޭންތައް
ހަދާފައި އޮންނާނެ. މިސާލަކަށް އެ އަތޮޅެއްގައި ރިސޯޓު ހުޅުވަންޏާމު އެ އަތޮޅަކަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް އެ
އަތޮޅެއްގައި ތަމްރީނު ހަދާ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ޓްރޭނިންގ ކޯޑުގައި ވސް ހިމަނާފައިވާނެ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ އަމާޒަށް ކުރާ މަސައްކަތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ތި ހަމަ ޚިޔާލުފުޅާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް
ގެންދާނަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އިންޑަސްޓްރީއާއެއްކޮށް މި ފެށި މަޝްވަރާގައި ބޯޑަރު ހުޅުވުމުގެ މަޝްވަރާގެ
އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ މީޓިންގ ގައި ދަންނަވާފައި އޮންނާނެ އިންޑަސްޓްރީގެ ޚިޔާލާއި ޑުއަބަލް ޕްރެކްޓިކަލް
އޮޕްޝަންސްތައް ބޭނުމޭ ދިވެހީންނަށް މި ދަނޑިވަޅުގައި މި ލިބުނު ފުރުޞަތުގައި ރަނގަޅު ނަތީޖާ ނެރެދިނުމަށް
ޓަކައި. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓްމަންޓު މި ފުރުޞަތުގައި ދައްކާނެ ވާހަކަ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތި ޚިޔާލާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރު. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ރަޝީދު.
ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު މައިގަނޑުކޮށް ކުރަންހުރި ސުވާލުތަކަށް ވަޒީރު ޖަވާބު
ދެއްވައިފި. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ކަންބޮޑުވުމެއް މި އޮތީ މީގައި ހުރި ފީސްތަކާ ބެހޭގޮތުން. ދެން، ނަމަވެސް
މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވެއްޖެ ތިންވަނަ ޑްރާފްޓާ އެއްކޮށް އެ ހުރިހާ ފީތަކެއް ނެތިގެންދާނެ ވާހަކަ. އެއީ ދެން ރަނގަޅު
އުފާވެރި ޚަބަރެއް. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފަސްޓު ޑްރާފްޓު ލީކްވުމާއެކު މި ފާހަގަކުރެވިގެންދިޔަ ޓްރިޕް
އެޑްވައިޒަރ ތަންތާނގައި ވަރަށް ބޭޑް ކޮމެންޓްސްތައް ވެގެންދިޔަތަން. އެއީ ވަރަށް ދެރަކޮށް ދިމާވި ކަމެއް ކަމުގައި
20

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މި ރިސޯޓުތަކުގެ އިންޓަރނަލް އެރޭންޖްމަންޓްސްތައް
ހައްދަވަން މިއިންނަ ސޭފް ޓުއަރިޒަމް ރިސޯޓު ލައިސަންސް ދޫކުރައްވާއިރު، އެ ގައިޑްލައިންސްތައް އެކުލަވާލައްވާއިރު
މިނިސްޓްރީން ދެއްވާ ގައިޑްލައިނަކާ އެއްގޮތަށް ކޮންމެ ރިސޯޓަކަށް އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް އެ
އެރޭންޖްމަންޓުތައް ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެތޯ؟ އެއީ ރާއްޖޭގައި މިހިރީ އެކި ގިންތީގެ ރިސޯޓުތައް. އެ ހުރިހާ
ރިސޯޓަކަށް ކޮމަން އެއް ގައިޑްލައިނެއް ދެއްވައިފިއްޔާ ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫވެދާނެ ކަންނޭނގެ ރިސޯޓުތަކަށް
އެރޭންޖްމަންޓު. އެއީ ރިސޯޓުތަކުގައި ހުންނާނެ މިސާލަކަށް ސޭފްޓީ ކަންތައްތައް ވެސް ހުންނާނީ ކޮމަން
ގައިޑްލައިނެއް ޓުއަރިޒަމް މިނިސްޓްރީން ދެއްވީމަ އެ ރިސޯޓުތަކުން އެ ރިކު އަޔަރމަންޓަށް ބޭނުންވާ
އެރޭންޖްމަންޓުތައް ހައްދަވާފައި، ޓޫރިޒަމުން އެ އެކްސްޕެކްޓު ކޮށްފައި އެ ހުއްދަ ދޫކުރާ ގޮތަށް. އެގޮތަށްތޯ
އޮންނާނީ؟ ނޫނީ ހަމަ ސީދާ ސްޓްރިކްޓުކޮށް ޓުއަރިޒަމް މިނިސްޓްރީން ދޭ ގައިޑްލައިން އެއިންނަ ގޮތަށް
ފޮލޯކުރަންޖެހޭނެތޯ ހުރިހާ ރިސޯޓުތަކުން އެއްގޮތަކަށް؟ ޝުކުރިއްޔާ މުޤަ އްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވަހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މިނސްޓަރަށް.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވަރަށް ރަނގަޅު ޚިޔާލުފުޅެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން މި ބޯޑަރ އޯޕަނިންގ ޕޮލިސީއެއް އަޅުގަނޑުމެން ނެރޭނީ. ނެރުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން
ދޭނަން، ރާއްޖޭގައި މިހިރީ އެކި ގިންތިތަކުގެ ރިސޯޓްސްތައް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ ޕްރޮޑަކްޓެއްގެ
ސޭފްޓީއާއި ކޮންފިޑެންސް ބި ލްޑުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެ ރިސޯޓުތަކަކަށް އޮންނަންވާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުންގެ
އޯން އެސް.އޯ.ޕީސްތައް ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެހެންނަމަވެސް، އެ މިނިމަމް ސްޓޭންޑަޑްސް
އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޖެނެރަލް އޯޕަނިންގއާ އެއްގޮތަށް އޮތްތޯ އަޅުގަނޑުމެން ކަށަވަރުކުރާނަ ން. ހަމަ މި ދަންނަވާހެން
އެއަރޕޯޓުން ހަދާނެ އެއަރޕޯޓުގެ އެސް.އޯ.ޕީ. އެމް.އޭ.ސީ.އެލްއިން އެ މަސައްކަތްކުރައްވަމުން އެ ގެންދަވަނީ.
އޭގެ އިތުރުން، ހަމަ ޑޮމެސްޓިކް އެއަރޕޯޓުތަކާއި ، އަދި ރިސޯޓު، ސަފާރީސް، މި ހުރިހާ ދިމާލެއްގައި ވެސް މި
ބޭފުޅުންގެ އޯން ޕްރޮޑަކްޓު ވެލިއު ހައިވާނެ އެސް.އޯ.ޕީސްތަކަށް ފުރުޞަތު އޮންނާނެ. ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން
މިހާރު މި ތައްޔާރުކުރަނީ ގައިޑްލައިން ފޮރ ރީސްޓާޓިންގ މޯލްޑިވްސް ޓޫރިޒަމް. އެއީ މި މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން
21

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަނެއްކާ ވެސް މީގެ ދަންމަރު މި ދިއްލެނީ. ދެން، އެހެންވީމާ، އެއަކާ
ހެދި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ނޯންނާނެ އޮބެހެއްޓުމާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ ސިޔާސަތެއް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މި ހުޅުވެން.
އެހެންނަމަވެސް، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް މި ބަލިމަޑުކަމުގައި މުޅި
ދުނިޔެ މި އޮތީ. މިއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރިއަށްދާން މި ޖެހެނީ. އެ ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެ
ރައްކާތެރިކަމުގެ ފިޔަވަޅުތައް އަޅުގަނޑުމެން އަޅާނަން. ދެން، އޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމްޕްރޮމައިޒެއް ނުކުރާނަން.
އެއީ އެއަރޕޯޓު ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ދެންހުރި ކަންކަމުގައި ވިޔަސް . އަދި އަޅުގަނޑު އުފަލާއެކު ފާހަގަކުރަން
އިންޑަސްޓްރީ ވެސް އޮތީ، ހަމަ އިންޑަސްޓްރީ ވެސް ރައްކާތެރިވަނީ މި ބަލިން ރައްކާތެރިކުރެވުނީމަ މުޅި ޤައުމު.
އެހެންވީމާ، އޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމްޕޮރޮމައިޒެއް ނުކުރާނަން. އެ ޔަޤީންކަން އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް އަރުވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ
ރިޟާ.
މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ވަޒީރު. އަދި ފިޠުރު ޢީދުގެ ހެޔޮއެދުމާއި ތަހުނިޔާ އަރިސްކުރަން ވަޒީރު.
މިހާ ޢީދާ ގާތްކޮށްފައި ފުރަތަމަ ވެސް އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އަދި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް.
ވިދާޅުވެއްޖެ މިއީ ފައިނަލް ގައިޑްލައިނެއް ނޫންކަމަށާއި އަދި ފައިނަލް ގައިޑްލައިނެއް ވެސް ތައްޔާރުކުރަމުންދާ
ކަމަށް. ދެން، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނި އެ ފައިނަލް ގައިޑްލައިން ތައްޔާރުކުރެވޭއިރުގައި ކޮންމެހެން ވިސްނުންތެރިކަމާ
އެކީގައި އެއަށް އެއްކޮށްލަންޖެހޭ ބައެއް ނުކުތާތައް ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ، އެ ވާހަކަތައް
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވެއޭ. އެހެންވެގެން މި ފުރުޞަތު ހޯދާލީ. ކޮންމެ ރިސޯޓެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެ
ރަށެއްގައި ވެސް ހުންނާނެ ކުޑަކުޑަ ކްލިނިކެއް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ހިތަށް އަރަނީ އެ ކްލިނިކަށް ގެސްޓުން
ކިހާވަރަކަށް ޓްރަސްޓުކުރާނެ ބާއޭ. އެ ކްލިނިކް ހުރި ސްޓޭންޑަޑެއް، އެ ކްލިނިކްގައި ހުރި މިންގަނޑެއް، އެ
ކްލިނިކެއްގައި ހުރި ވަސީލަތެއް މިނިސްޓްރީން ބައްލަވަންތޯއޭ؟ ނުބައްލަވާ އޮތްނަމަ އެކަން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު
ކަމެއް ކަމަށް ފެނޭ. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި ކޮންމެ ރިސޯޓެއް ވެސް އޮންނަނީ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކާއި ކައިރީގަ އި.
22

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ މި ހާލަތުގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކުގައި ހުންނަ ސިއްޙީ މަރުކަޒުތަކުން ލިބެންހުރި
ފެސިލިޓީސް އިތުރަށް ވަރުގަދަކުރުމަކީ ގެސްޓުންނަށް، އަންނަ ފަތުރުވެރިންނަށް ވެސް އިތުރު ކޮންފިޑެންސް
ހައިވެގެން ހިނގައިދާނެ ކަމެކޭ. ދެވަނަ ކަމަކަށް ވަޒީރު ވިދާޅުވެއްޖެ، ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ލީކްވި
ޑޮކިޔުމަންޓާއެކީގައި ވަރަށް ބޮޑެތި އަގުތަކެއް ޖަހާފައި ހުރީމަ، މިހާރު ވިދާޅުވެއްޖެ ހަމަ އަގުހެޔޮ މާސް ޓޫރިޒަމަށް
ހުޅުވައިލެވޭތޯއޭ މަސައްކަތް މި ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ހިތުން އެއީ ވަރަށް ހެޔޮފާލެއް. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް
މަސައްކަތްކުރަންވީ ވަޒީފާ ގެއްލިފައިވާ ފަރާތްތަކާއި، އަދި މަސައްކަތުން ދުރުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތައް އަލުން އަނބުރާ
އައިސް އަޅުގަނޑުމެން ގެ ޓޫރިޒަމަށް ޖޮއިންވެގެން ވީހާ ގިނަ ރައްޔިތުންނަށް ވަޒީފާތަކަށް އާދެވި ، އާމްދަނީ ލިބޭނޭ
ގޮތެއް އޮތްތޯ ބަލަ އި، އެގޮތަކަށް މަސައްކަތް ކުރުން. އެ ކަމަށް ޓަކައި މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ދެން، ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އަބަދުވެސް ދައްކާ ވާހަކައެއް މިއީ. މިނިސްޓަރ ވެސް ވިދާޅުވެފައި އެބައޮތް ތަންކޮޅެއް
ކުރީގައި ވެސް ، އަލުން ޓޫ ރިޒަމް ހުޅުވޭއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިންނަށް އިސްކަންދެވޭނެ ދައިރާތަކެއް
ފާހަގަކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ ވަޒީރު މި އެއްވެސް ވިސްނުންފުޅެއް އެބައޮތްތޯއޭ
ދިވެހީންގެ ރޭޝިއޯ ބަދަލުކުރުމަށް ނުވަތަ ދިވެހިންގެ މިންގަނޑު މިހާރު މި އޮތް، މި ގެންގުޅޭ މިންގަނޑު ހައިކޮށް
ގެންގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް އިތުރު ޢިނާޔަތެއް ދީގެން ވެސް މި ރީ ކިކް ނުވަތަ އޯޕަނިންގގައި އަލުން ވާހަކައަކީ އެގޮތަށް
ޢަމަލުކުރެވޭނެ، މި ގައިޑްލައިނާ އެއްކޮށް ލެވިޖެ އްޔާ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ މުހިންމު ކަމަކަށް ވެދާނެއޭ. އެކަހަލަ
ވިސްނުންފުޅެއް އޮތްތޯ؟ ދެން، 3 ވަނަ ކަމަކަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، ޚާއްޞަކޮށް ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ކަނޑަށް
މަރެއް، ކޮންމެ ދިވެއްސަކީ ކަނޑަށް މަރެކޭ ބުނަނީ. ކަނޑާ ގުޅިފައި އޮތް ކަމެއް މި ފަތުރުވެރިކަމަކީ ވަރަށް ބޮޑަށް.
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި މިސާލަކަށް ވޯޓަރ ސްޕޯޓްސް، ޑައިވިންގ، ސްނޯކްލިންގ، ނައިޓް ފިޝިންގ ،
މިހެންގޮސް މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އަދި ހަމަ ރިސަރޗް ސެންޓަރުތައް، މިއީ ވަރަށް ގިނަ ވަޒީފާތައް އަދި ވަރަށް ހައި
ސެލެރީތައް ލިބޭ ތަންތަން ހުރި ތަންތަން. ...(އޯޑިއޯ އަޑު ކެނޑިފައި) ފާހަގަކޮށްލެއްވުން މި ކަނޑާ ގުޅުންހުރި
ވަޒީފާތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް ދިވެހިން ނެރެވޭނެ އިންތިޒާމެއް ހޯދުމަކީ އަޅުގަނޑު ހިތުން ރީސްޓާޓު ކުރާއިރުގައި ވަރަށް
މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، މި ގައިޑްލައިންގަ އި އެފަދަ ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަ ދެއްވިއްޔާ
ވަރަށް މުހިންމޭ. އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ދެން، އަދި ބޭނުންވޭ ފާހަގަކޮށްލަން އަލުން
ހުޅުވޭއިރު ލޯކަލް ސްޓާފުންގެ، ދެން ދެންމެ ވަޒީރު އެއަށް ޖަވާބު ދެއްވައިފި ނާޒިލް ކުރި ސުވާލާ އެއްކޮށް. އެ
ރޭޝިއޯ ބަދަލުކުރުމުގެ ވިސްނުން އެއީ ކުރިން ވަޒީރު ވިދާޅުވެފައި އޮތް ކަމެއް ކަމަކަށް ވާތީވެ، އެ ސުވާލު
އަޅުގަނޑު ކުރިން ދޫކޮށްލަން. އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި ދެތިން ހަތަރު ކަންތައް މީގެ ތެރެއަށް އިންކޮށްލެވިއްޖިއްޔާ
23

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އަލުން ހުޅުވޭއިރުގައި އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އިތުރު ފުރުޞަތުތައް ދިވެހީންނަށް ލިބިގެންދާނެއޭ. ހަމަ ބޮޑުކޮށް
މާސް ޓުއަރިޒަމް ހުޅުވާލެވޭނެ ގޮތެއް އޮތިމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ފެންނާތީވެ ވީހާ ފަސޭހައިން އާދެވޭ،
އެހެންނަމަވެސް، ސޭފް ހަމަ ޒޯނެއްގެ ގޮތުގައި އޮތުމަކީ ވެސް މުހިންމު ކަމެއް. އެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރު
އަދާކުރަން. ތި ވިސްނުންފުޅަށް ތާއިދުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެން އިތުރަށް މަޝްވަރާ ކުރަންޖެހޭނީ
އަޅުގަނޑު ހިތުން ފައިނަލް ޑްރާފްޓާއެކީގައި. އެހެންވިމާ، މިދެންނެވި ޚިޔާލުތައް އެއްކޮށްލަ ދެއްވިއްޔާ ވަރަށް
ރަނގަޅު. މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ވަޒީރު އަށް ފެންނަ ވިސްނުންފުޅެއް ވެސް ދެވިއްޔާ ރަނގަޅު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މިނިސްޓަރއަށް.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު، މެންބަރު. ވަރަށް ރަނގަޅު ޚިޔާލުފުޅެއް އިނގޭތޯ... (އޯޑިއޯ އަޑު ކެނޑިފައި)
ދިވެހިންނަށް މިފަހަރު ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތަކެއް އިތުރުވާނެ ގޮތަކަށް މަޝްވަރާ ކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ބޮޑު
އޯޕަނިންގ ޑޮކިޔުމެންޓު، އެއާއެއްކޮށް ދެންހުރި އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ
މަޝްވަރާތައް ހަމަ އިންޑަސްޓްރީގެ ސްޓޭކް ހޯލްޑަރުންނާއެކު ގެންދާނަން. އަދި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި
ދުނިޔޭގައި މިކަހަލަ ބަލިމަޑުކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީލުގައި އައި ފުރަތަމަ ފަހަރު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ ހަމަ
ފިލާވަޅު ލިބިގަންނަންޖެހޭ ކަހަލަ މުހިންމު ދަނޑިވަޅެއް. އެތައް ބައިވަރު ވަޒީފާތަކެއް ގެއްލިގެން މި ދިޔައީ. އަދި
އެތައް ބައިވަރު ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ވެސް އަނބުރާ ޤައުމަށް ހަމަ ނުދެވިފައި ވެސް އެބަތިބި އަދިވެސް. އަދި
ގެންދަމުން އެ ގެންދަނީ. އެހެ ންވީމަ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދުނިޔެއިން އަދި މި ބަލި ދާން ވެސް ނަގާނެ ދުވަހެއް
އަދި އެއްވެސް ބަޔަކަށް އެނގެނީކީ ނޫން. ދުނިޔޭގައި މި ބަލި އޮންނާނެ. ދެން، ވެކްސިނެއް ލިބެންދެން
އަޅުގަނޑުމެން ވިޖިލެންޓުކޮށް ތިބެންޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރާނަން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ ހަމަ ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތް ކޮށްފައި މިވަގުތު އާއިލާތަކުގެ ތިއްބެވި މުވައްޒިފުން ވެސް
اله
ތައްޔާރުވެވަޑައިގަންނަވަން އަލުން ވަޒީފާއަށް ދާން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި ފުރުޞަތު ރަނގަޅަށް ގެންދިޔުމަށް
ޓަކައި ހަމަ އަޅު ގަނޑުމެން މި ދަންނަވާހެން މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތަކަށް ވަކާލާތު ކުރާ ޖަމުޢިއްޔާ
ޖަމާޢަތްތަކާއެކު ވެސް ސަރުކާރުން މަސައްކަތް ކުރާނަން. ހަމަ މީގައި މުހިންމީ އެންމެން އެއްބައިވަންތަ ކަމާއެއްކޮށް
24

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ޕްރެކްޓިކަލް ޑުވެބަލް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކެޝުއަލް ސްޓާފުން ގޮތުގައި ވެސް މި
އެކިއެކި ވިންޑޯތަކުން މީހުން މި ނަގަންޖެހޭ ހާލަތަށް އިންޑަސްޓްރީ ނުގޮސް އަދި ހަމައެކަނި ދިވެހިން ތިބެންވީކީ
ހަމަ މުސާރަ ކުޑަ ވަޒީފާތަކުގައި އެކަންޏެއް ނޫން. ރިސޯޓްސްތަކުގެ މަތީ މަޤާމުތަކަށް ވެސް ދިވެހިންނަށް ދެވެން
އެބަޖެހޭ. އެ ފުރުޞަތުތައް ފަހިވާން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި މަޝްވަރާތައް
ކަމާބެހޭ ބޭފުޅުންނާއެކު ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އަދި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ކަންކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ އޭގެ
ކޮމިޓްމެންޓު ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން އޮތިއްޔާމު ނުވާނެ ކަންކަމެއް ނޫން. ކުރެވޭނެ ކަންކަން. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން ހަމަ ރާއްޖޭގައި ޗެމްބަރު ވެސް ނެތް، ހަމަ ޑައިވިންގއާ ގުޅޭ ވާހަކައެއް ދަންނަވާލާނަން.
އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒެއް މިއީ އަލުން ފަތުރުވެރިކަން ފެށިގެން އަންނައިރު މިހެން މިހުރި ކަންކަން ރާއްޖޭގެ އުތުރާއި
ދެކުނާއި ހިސާބުގައި ހަމަ މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ހަޤީޤަތުގައި މި އެކި އެކި ދާއިރާތަކަށް ވެސް މުހިންމު.
މަސްވެރިންނަށް ވެސް މުހިންމު. އެހެން ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މުހިންމު. އެކަމަކު ހަމަ ޚާއްސަ ގޮތެއްގައި ޓޫރިޒަމްގެ
އެއް ޕްރޮޑަކްޓު ޑައިވިންގއަކީ. އެހެންވީމާ، ޗެމްބަރު ހެދުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.
އެހެންވީމާ، އެ ކަންކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފަށައިގަންނައިރު އަމާޒާއި ވިސްނުން މުޅި އިންޑަސްޓްރީގައި ހުރި
ވާހަކަ މި ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން. އޭގެ އިތުރުން ހަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަންނަވަން
އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮވިޑު އައުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ރައީސް އޮފީހުގައި ގާތްގަނޑަކަށް އިދާރީ ގޮތުން ނިމޭ
ހިސާބުގައި އޮތީ. މި ދައުރު ތެރޭގައި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާމު ރައީސްގެ ވަރަށްބޮޑު ވިސްނުންފުޅެއް އެއީ ރާއްޖޭގައި
ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގައި ރަނގަޅު ޓްރެއިނިންގ ސްކޫލެއް ގާއިމުވެގެން ދިއުން. އެއީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން އަދި
ހަމަ މި ދާއިރާގައި ހުރި ޔުނީކް، ނިއު ދިމަދިމާލަށް ފުރުޞަތުތައް ދިވެހިންނަށް ހޯދައިދިނުމަށް ޓަކައި. އެހެންވީމާ،
އިރާދަކުރެއްވި އްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި ބަލިމަޑުކަމުން އަރައިގަތުމަށް މިކުރާ މަސައްކަތާ އެއްވަރަށް މިދާއިރާއަށް
އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ގެންނަން ބޭނުންވާ އިސްލާޙީ ހެޔޮބަދަލުތައް ގެނައުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދެމި
ތިބޭނަން. އެހެންވީމާ، އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި އައި ގޮންޖެހުންތަކާއެކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ވީ ވަޢުދު
ފުއްދުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން ގެންދާނަން. ދެން އެޗް.ޕީ.އޭއިން އަސްލު ރިސޯޓްސްތަކުގެ ކްލިނިކުތައް
ކުރިން ވެސް މޮނިޓަރ ކުރަމުން ގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ އަހަރު އަލަށް މި ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީން ވެސް
އޮޑިޓެއް މި ހެދީ ރިސޯޓްސްތަކުގެ. އެ އޮޑިޓުގައި ފައިންޑިންގސްތަކުގެ ވެސް މައްޗަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އަލުން
ރިސޯޓްސްތައް ރެގިއުލޭޓުކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އަދި އަމުދުން މިހާރު މި ދުނިޔެއަށް މި ދިމާވި ކަންތައްތަކާ
ގުޅިގެން ސޭފްޓީ އެންޑް ސެކި އުރިޓީ އެންޑް ސްޓޭންޑެޑް ހިފެހެއްޓުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކައިރިން ގާތުން ބަލައި
25

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
މި ކަންކަން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ގުޅިގެން އިންޑަސްޓްރީއާ އެއްކޮށް މަސައްކަތް ކުރާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި
މުޤައްރިރު އަދި މެންބަރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުފުޅުތައް އެބަ ފާޅުކުރައްވާ ފުރަތަމަ ދެލި
ކޮޕީގައި ވެސް ޚިޔާލު އެރުވުމުގައި. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ޚިޔާލުފުޅެއް
އޮތް ކަމަށް ވަންޏާމު އަދި މިގަޑީގައި މި ޗެޓުގައި ލިޔުމުގެ އިތުރުން، ކޮމިޓީގެ ވަޓްސްއަޕް ގްރޫޕުގައި ޙީއްސާ
ކޮށްލަދެއްވިޔަސް އަޅުގަނޑު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިނިސްޓްރީއަށް އެ ހުށަހެޅުން ފޮނުވައިދޭނަން އިނގޭތޯ. ދެން،
އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމްއަށް.
ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ ވަރަށް ބިޒީކޮށް އުޅުއްވަމުން ވެސް
ތި ވަޑައިގަތީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިނިސްޓަރުގެ މި ޓައިމްއަށް ހަމަ އިޙުތިރާމް ކުރަން އިނގޭތޯ. ދެން، މީގައި
މިނިސްޓަރ ތި ޑްރާފްޓެއް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް ފޮނުވީމަ މި ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑު ދެރަވޭ. އެއީ އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާލަތުގައި އޮންނަންޖެހެނީ ޑްރާފްޓެއް ނޫން. ހަމަ ކޮމްޕްލީޓް ރިޕޯޓެއް. ނުވަތަ ޕޮލިސީއެއް. ދެން
އެހެންނަމަވެސް، މަސައްކަތްތަކެއް ތި ކުރައްވަނީ ހަމަ މިކަމުން އަރައިގަތުމަށް ޓަކައި. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެކަމަށް
ޓަކައި މަރުޙަބާ ކިޔަން. މިހާރު ޑްރާފްޓު ލީކުވީމަ މިވީ ގޮތަކީ، އަގުތަކާއި އެއްޗެހި އެނގުނީމަ މި ވީގޮތަކީ،
އަޅުގަނޑަށް 2 ކަމެއް ފާހަގަ ކުރެވުނީ މީގެއިން އިނގޭތޯ. އެއްކަމަކީ، އަދި އެލިގޭޝަންސް ވެސް ހުރީ އެގޮތަށް
އިނގޭތޯ. އެއްކަމަކީ، ފުރަތަމަ ކަމަކީ މިހާރު ޑްރާފްޓު އައިއްސަ އޮތް ގޮތުން ވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ވަރަށް
މުއްސަނދި، މި ތަނުގައި ވަރަށް މުއްސަނދިން އޮޕަރޭޓުކުރާ ޕްރޮޑަކްޓުތަކަކަށް ޕްރޮޕަރޓީތަކެއް އަސްލުގަ އި މި
އޮޕަރޭޝަންއަށް މި އަންނަނީ މީގެ ދަށުން. ދެން، މިނިސްޓަރ ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ނަންގަވާފައި ނޫނީ
ވެންޓިލޭޓަރެއް ދީ ބަހައްޓާފައި ކޮންމެވެސް ކަމެއް ކުރި ވާހަކައާ އެއްޗެހި ވެސް ސޯޝަލް މީޑިޔާގައި އުޅޭ.
އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ މިފަދަ ރޯދަ މަހެއްގައި އެފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް މިނިސްޓަރ ނުކުރައްވާނެކަން. އަދި އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރަނީ ސަރުކާރުން ވެސް އެފަދަ ކަމެއް ނުކުރައްވާނެ ކަމަށް. ދެވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަ ކުރެވެނީ،
ދެން އެކަންތައް އޮންނާނީ ވެސް އެގޮތަށްތާ. މިސާލަކަށް މިހާރު މިއޮތް ގޮތުން ވެއްޖިއްޔާ ވަރަށް މު އްސަނދި މި
26

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ތަނުގައި ގާތްގަނޑަކަށް ކީކޭ ދަންނަވާނީ ލޯކަލް އިންވެސްޓަރުންގެ އިންވެސްޓްމެންޓުތައް އަސްލު އޮޕަރޭޝަނަކަށް
ނާންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ. މި ދެންނެވީ ޓޫ ސްޓަރ، ތްރީ ސްޓަރ، ފޯ ސްޓަރ ވިޔަސް މި
ތަންތަން ނާންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ މިހާރު މިއޮތް ގޮތުން. ދެން، ދެވަނަ ކަމަކީ އަސްލުގައި ވަރަށް
މަދު ބައެއްގެ ވަޒީފާތައް އެހިސާބުން އަނެއްކާ ވެސް ސްޓާޓުވެގެން ދާނެ މިހާރު މި އޮތްގޮތަށް ވާ ކަމަށް ވަންޏާ.
އެހެންނަމަވެސް، މިނިސްޓަރ ތި ވިދާޅުވީ ފައިނަލް ކޮމްޕްލީޓު ޕޮލިސީއެއް ތައްޔާރު ކުރަ އްވާނެ ވާހަކަ. ވިޗް އިޒް
ހަމަ ހަމަ ވަރަށް އުފާވެރި ޚަބަރެއް އެއީ އިނގޭތޯ. މިހާރު އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ރާއްޖޭގެ އަސްލުގައި، މިނިސްޓަރ
ބޭނުންފުޅުވޭ ހަމަ މި ރޭޝިއޯއަށްވުރެ ދިވެހިން ވެސް މަސައްކަތް ކުރަން. އަދި ހަމަ މުހިންމު ރިސޯޓުތަކުގެ
މަޤާމުތަކުގެ ދިވެހިން ތިބެން ވެސް ބޭނުންވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ބޭނުންވޭ. އެއްކަމަކަށް މިނިސްޓަރ
ޤަބޫލުކުރައްވާ މިހާރު އަސްލުގައި ހިއުމަން ރިސޯސް ޑިވެލޮޕްވާލެއް އަސްލު ވަރަށްބޮޑަށް ދަށް އިނގޭތޯ. މިކަމަށް
ޑިވެލޮޕުކުރުވާލެއް، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އިންޑަސްޓްރީން މިނިސްޓަރ އިސްނަންގަވައިގެން އެކަން
ކުރައްވަން ވެސް ޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. މިހާރު ވާގޮތަކީ އެހާ ޕްރިމިއަމް ތަންތަން ހުޅުވުނީމަ ވަރަށް
ޓްރެއިން މީހުންނަށް އެކަނި އެ ފުރުޞަތު އޮންނާނީ ޕެންޑެމިކްގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ބޯޑަރ ހުޅުވާލަން ދެން ވެސް މި
އުސޫލުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމަށް ވަންޏާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ ޕެންޑެމިކެއް އަންނާކަށް
ނުޖެހޭ ކަންނޭނގެ ކުދި އިންޑަސްޓްރީ ތަކުގައި ހުރި ކަންތައް ރަނގަޅު ކުރާކަށް އިނގޭތޯ. މިނިސްޓަރ، އަޅުގަނޑު
ޔަޤީންކުރަން މިނިސްޓަރުގެ އެ ހިތްވަރު ހުންނާނެ އިނގޭތޯ. ޕެންޑެމިކްގެ ހާލަތު ނޫނަސް އާންމު ހާލަތުގައި ވެސް
ކަންތައްތައް އަސްލުގައި ގާނޫނުގައި ލިޔެވިފައި އޮތް ގޮތަށް ކަންކަން ރަނގަޅު ކުރުމުގެ ހިތްވަރު މިނިސްޓަރުގެ
ހުންނާނެ ކަމާ ދޭތެރޭގައި ޝައްކެތް ނުކުރަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ޔަޤީންކުރަނީ ހަމަ މިގޮތަށް މި އުޅޭ އެލިގޭޝަން
މިނިސްޓަރާ އަދި މިކަމުގެ، މި އުސޫލު ހެދުމާގުޅިގެން މިއުޅޭ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ދޮގުކުރާނަން
އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ މިނިސްޓަރު އެފަދަ ކަންތައްތައް ނުކުރައްވާނެ ކަމަށް. ވަކި މީހަކު ބުނެގެން
ނުވަތަ ވަކި މުއްސަންޖަކު ބުނެގެން ނެރެގެން އުޅޭ ޕޮލިސީއަކަށް މި ޕޮލިސީ ނުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ.
ދެން އަނެންހެން ސުވާލެއް ނެތް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން އޮތް ވާހަކައެއް މިއީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ސުވާލެއް ނެތުމާއެއްކޮށް އަ ޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން
އިއްޒަތްތެރި 2 މެންބަރަކު އެބައިން 2 ވަނަ ފުރުޞަތަށް. އަޅުގަނޑަށް ހީވާގޮތުން ވެދާނެ ހުށަހެޅުމެއް އޮތީމަ
27

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
ތާއީދުކުރައްވަން ކަމަށް ވެސް ލިޔުއްވާފައި އޮތް އެއްޗަކަށް ބަލާއިރު. އެހެންވީމާ، އެ 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާފައި، މުޅި ޖުމުލަ އެއްޗެއް ވިދާޅުވަން މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. އެގޮތުން
އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.
ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން މި ހިފީ ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކޮށްލުމުގެ ގޮތުން. ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލްއަށް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. މިނިސްޓަރ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވީ މާލޭގެ، ހުޅުލޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް
އެއަރޕޯޓާ އެކީގައި ރާއްޖޭގެ އަދިވެސް އެބައޮތް 2 އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓެއް. އެ އެއަރޕޯޓުތައް ވެސް ހަމަ މި
ޕެންޑެމިކްގެ ތެރޭގައި ހަމަ ހުޅުވޭއިރު ހުޅުވިގެންދާނެ ގޮތަކަށްތޯ ޕްލޭންގައި ރޭވިފައި އޮތީ. އެ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މިނިސްޓަރަށް.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފަހުން މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި ދަންނަވާލާނަން، އަޅުގަނޑުމެން
މަސައްކަތް މިކުރަނީ އެންމެ ފުރަތަމަ ވެލާނާ އެއަރޕޯޓަށް. އެއާއިއެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަރނޭޝަނަލް އެހެން
އެއަރޕޯޓުތަކާއި ޑޮމެސްޓިކް އެއަރޕޯޓުތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސިވިލް އޭވިއޭޝަނާއެއްކޮށް މީގެ
އެސް.އޯ.ޕީސްތައް ތައްޔާރު ކުރާނަން. އެހެންވީމާ، ހަމަ ފޭސް ބައި ފޭސް ހުޅުވަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
28

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހުރިހާ ދޮރާށި ތަކަކަށް ތައްޔާރު ވާނަން. ދެން، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި
ފާހަގަކުރެއްވި ޝުޢޫރުތަކަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން އިނގޭތޯ. ސަރުކާރާ ފާރަވެރި މެންބަރުންގެ
އިތުބާރު ސަރުކާރަށް އޮންނަކަމީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭ މަސައްކަތް ތި ބޭފުޅުން ބަލައިގަންނަކަން އަޅުގަނޑު
އުފަލާއެއްކޮށް ފާހަގަކުރަން. އަދި އެ އިތުބާރު ކުރެއްވީތީ ޝުކުރުއަދާ ކުރަން. އަދި އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ
މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކުން ތި ބޭފުޅުން މިކުރެވޭ މަސައްކަތަށް ތިދެއްވާ އެއްބާރުލުމަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ދެން،
އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކަން އަރުވަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަގައިމު ވެސް މި ކޮވިޑާ ގުޅިގެން މި ކުރި ޤައުމީ މަސައްކަތުގައި
ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ނުވަތަ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މި މަސައްކަތަށް ނިކުމެ ލޯ ލާރިއަކަށް ވެސް
ޚިޔާނާތްތެރި ވެފައެއް ނޯންނާނެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ މަޖިލީހުން ވެސް ހަމަ ބައްލަވަން. އަދި މިނިވަން
މުއައްސަސާތަކުން ވެސް ބައްލަވަން. ކޮންމެހެން ވެސް ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް އެއީ. އަދި ފާރަވެރިވެ ފާޑުކިޔުން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން އުފަލާއެއްކޮށް ބަލައިގަންނަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ ފާރަވެރިވެ ފާޑުކިޔުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން
ރައްޔިތުންގެ ޚާދިމުންގެ ގޮތުގައި މަޤާމުތަކުގައި ތިބޭއިރު ކޮންމެހެން ބޭނުންތެރި އަދި މުހިންމު ކަމެއް.
އެހެންނޫނިއްޔާމު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސަމުގާއެއް ނީންނާނެ. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން ތިކަން ކުރައްވާތީ
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ކިޔަން. އެއީ ކޮންމެ ބައެއްގެ ވެސް
އޮންނަންޖެހޭނެ ޚިޔާލެއް. އެ ޚިޔާލު ނޯންނަންޏާ ޑިމޮކްރެސީއެއް ނޯންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން
ހަމަ ބަލައިގަންނަން. ދެން، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން ހަމަ ދަންނަވަން އިނގޭތޯ، މިއަދު އައިސް މި 21 މޭއާ
ހަމައަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާދެވުނުއިރު، މި ބަރާބަރު އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި ފުރަތަމަ ނިއުސް ކޮންފަރެންސް
ދިންތާ 4 މަސް ވީ ރޭ. އެހެންވީމާ، މި ފުރަތަމަ ފޭސްގައި އަޅުގަނޑުމެންކަހަލަ ވަސީލަތް މަދު ޤައުމެއްގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް، މި ފުރަތަމަ ފޯކާސްޓުގައި ޑޮކްޓަރުން އަރައި އެ ވިދާޅުވީ ހަމަ ޙަޤީޤަތް. ބަލި މީހުން
ދޫކޮށްލަންޖެހިދާނެ ހާލަތަށް ޤައުމު ހިނގައިދާނެ ކަމުގެ ނުރައްކާ އޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި އަދި ހަމަ މުޅި ސަރުކާރާއި، އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި،
މުޅި ދައުލަތް އެއްކޮށް މި ކުރި މަސައްކަތުން اެلهގ ހެޔޮ ރަޙުމަތްފުޅާއި އިރާދަފުޅުން މިއަދު މިވަގުތަށް އާދެވިފައި
މިތިބީ. އެކަމަކު މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އީޒީކޮށްލައިގެން ވާނެ ވަގުތެއް ވެސް ނޫން. ދެން، އޮތް ފޭސްގައި
އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ އެހެން ކަންކަމާއި، އިޤުތިޞާދީ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދަން ރައްޔިތުން އެބަ ބޭނުންވޭ.
ރައްޔިތުން ހަމަ ބިކަވެ ހާލުގައި ޖެހެމުން އެ ދަނީ ގެތަކުގައި ބަންދުވެފައި ތިބެ. އެހެންނަމަވެސް، މި
ފަށައިގަންނައިރު އިތުރު ކޭސްތައް އައުމަކީ ވެސް އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެކަމުން އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ
29

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
މި ޕެންޑެމިކް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ސިޔާސީ މަންފާއެއް ނުވަ ތަ މީގެ ގަލަތު ފައިދާ ނަންގަވައިގެން އަދި ޚާއްސަކޮށް
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް ގެއްލުންވާފަދަ ކަމެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުކުރުން. އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންނަށް
ޔަޤީންކަން އަރުވަން ސަރުކާރާ އެއްކޮޅު، ސަރުކާރާ އިދިކޮޅު މެންބަރުންނަށް ވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ޑިޒިޝަންއެއް ނަގާނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުގައި އެންމެހާ މަސްލަޙަތުވެރިންގެ އަޑުއަހައިގެން.
ރައްޔިތުންގެ އަޑުއަހައިގެން. ސިއްޙީ މާހިރުންގެ އަޑުއަހައިގެން. އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ
ޚިޔާލާއެއްކޮށް. އަދި އަމާނާތްތެރި ކަމާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރާނަން. އަޅުގަނޑުމެން އައި ދުވަހާއި،
އަޅުގަނޑުމެން ދާ ދުވަހު ހިސާބު ކިތާބުން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ތި ބޭފުޅުން ހަވާލުކުރެއްވި، ރައްޔިތުން ހަވާލު ކުރެއްވި
އަމާނާތް އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅަށް ކުރެވޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރާނަން. ދެން، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން
އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވުނު އެއްޗެއް އިޞްލާޙު ކޮށްލާނަން. އެޗް.ޕީ.އޭއިން ރިސޯޓްސްތަކުގެ މެޑިކަލް ނުވަތަ އެ ހުންނަ
ތަންތަން އެޕްރޫވްކުރާނީ، ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީން އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަންތަން އިންސްޕެކްޓު ކުރަން. މިދިޔަ އަހަރުގެ
ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓުކޮށްފައިވާނެ. އަދި މިއަހަރު ތެރޭގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރިސޯޓްސްތައް ހުޅުވުނީމަ
އޮޑިޓު ކުރާނަން. އެހެންވީމާ، އެ ތަންކޮޅު އިޞްލާޙު ކޮށްލާފައި ހަމަ ދަންނަވާލަން. އަދި ތި ބޭފުޅުން، އަޅުގަނޑަށް
ވެސް ހަމަ ރަނގަޅީ އިއްޒަ ތްތެރި މެންބަރުން ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފައިނަލް ޕޮލިސީ
ޕްރޮޑަކްޓު ނިމުނީމަ މުޅި އިންޑަސްޓްރީގެ އެކައްޗެއް ކިޔޭ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީއާ ވެސް
ބައްދަލުކޮށްލެވޭނެ. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ މަޝްވަރާއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ 26 ވަނަ
ދުވަހަށް ފައިނަލް ޕޮލިސީ ޑްރާފްޓެއް ނިންމައި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފޮނުވާގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
އިންޑަސްޓްރީން މަސައްކަތް ކުރަމުން މި ދަނީ. އެއާއެއްކޮށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސީދާ މި ޕޮލިސީ ނިންމަވާނީ.
އަދި އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި ޕޮލިސީ އާންމު ކުރާނަން. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން
މިހާރު ވެސް ހުރި ޚިޔާލުތައް މިނިސްޓްރީއާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ފާހަގަކުރެއްވިހެން ދެއްވަންވީ،
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހުރިހާ ޚިޔާލެއްގެ މައްޗަށް ޕްރެކްޓިކަލް، ޑުއަބަލް، އަދި ރާއްޖެއަކީ މި ލޮކްޑައުންތައް ދުނިޔޭގެ
އީޒްވުމަށްފަހު، ގޫގުލްގައި ވެސް އެ ފެންނަހެން ރާއްޖެ، ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އެމެރިކާފަދަ ޤައުމުތަކުގައި އެންމެ
ގިނައިން ސަރޗްކޮށްފައި މި އޮތީ ޑެސްޓިނޭޝަނަކަށް ދިވެހިރާއްޖެ. އެހެންވީމާ، އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެ މީހުން އެ
މީހުންގެ ޤައުމުތަކުގެ ބޯޑަރު ހުޅުވައިގެން އެންމެ ފުރަތަމަ އެމީހުން ދާ ހިތްވާ މަންޒިލަކަށް ދިވެހިރާއްޖެވާފަދަ
ގޮތަކަށް اله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ "ގައިޑްލައިން ފޮރ ރީސްޓާޓިންގ މޯލްޑިވްސް ފޮރ ޓޫރިޒަމް"
30

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އޭގެ ފައިނަލް ޕޮލިސީ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާނަން. ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ
މެންބަރުންނަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓަރ އެދިވަޑައިގެންނެވި ގަޑިއަށްވުރެ ދިގުލައިގެން ދިޔަޔަސް
މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެން އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި މިނިސްޓަރަކާއެއްކޮށް ބައްދަލުކޮށް ބޭއްވުނު އެންމެ ކުރު
ބައްދަލުވުން މިއީ އިނގޭތޯ. ދެން، މިނިސްޓަރ ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ތި ދެއްވި މަޢުލޫމާތުކޮޅަށް
ޓަކައި ކޮމިޓީގެ އެންމެހާ މެންބަރުންގެ ނަމުގައި ހަމަ ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި ދެން މިނިސްޓަރ އެހެން
ބައްދަލުވުމަކަށް ވަޑައިގަންނަވަން ބޭނުންފުޅުވާތީއާ އެއްކޮށް މިވަގުތު މިބައްދަލުވުމުން ވަކިވެވަޑައިގަތުމުގެ އިޒުނައެއް
ނެތް އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ. އިޢުތިރާޟެއް ނެތް.
މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެން ކޮމިޓީގައި ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅުއްވާ ތާއީދުލިބިފައި އޮތީމައާއެއްކޮށް ތި ބޭފުޅުންގެ
ވިސްނުންފުޅު ހުރިގޮތް ބަލާލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން. އަޅުގަނޑު ހިތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެންމެ ފަހުގެ ޑްރާފްޓު ނިމި ފައިނަލް ކުރެވޭނީ މި މަހު 24 ހިސާބުގައި. ދުވާފަރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދެންނެވި، މިނިސްޓަރ އެ ދެންނެވި ވާހަކަފުޅަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ހުށަހެޅުމެއް
ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައްދަލުވުން އެ ޑްރާފްޓު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއާ ހަމައަށް ލިބި، އޭގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް ފައިނަލް ކުރުމަށް ޓަކައި. އަދި އެއަށް ތާއީދުކުރައްވާފައި މި އޮތީ ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން ބޭނުންފުޅިއްޔާ އަޅުގަނޑު
ފުރުޞަތެއް އަރު ވާނަން އިނގޭތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާއަށް.
31

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 30 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 މޭ 2020
މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ދެން މި ނުބާއްވާ ބައްދަލުވުމަ ކަށް ހަދަން. ނުބައްވާ
ބައްދަލުވުމަކަށް ހަދާފައި، އެ ބައްދަލުވުމަކީ ދެން އަންނަ ފައިނަލް ޑްރާފްޓާއެކީގައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުމެއް ގޮތުގައި.
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ވަރަށްގިނަ މަޢުލޫމާތުތައް ލިބިއްޖެ. އަދި މިކަމަށް ޚާއްސަ މަސައްކަތްތަކެއް
ކުރަމުންދާކަން ވެސް އެނގިއްޖެ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އެގޮތަށް މިކަން ކުރެވިދާނެ ކަމަށް. އެހެންނޫނީ
ވޯޓަކަށް ދާން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވަންޏާމު އަޅުގަނޑު ވޯޓަކަށް ނުދާނަން. ދެން، އެ ޑްރާފްޓު
ލިބުނީމަ ނޫނީ އެންމެ ފަހުގެ ރިޕޯޓެއް ލިބުނީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެއާ ދޭތެރޭގައި ގޮތެއް ނިންމާ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމެއް
ބާއްވާނީ މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވާ ކަމުގައި ވަންޏާމު. އެހެންނަމަވެސް، ތި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
މިނިސްޓްރީން އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތަށް އިތުރު އިންޕުޓެއް ދެއްވުމުގެ ގޮތުން އިތުރު ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ޓަކައި
އެއްވެސް ޚިޔާލުފުޅެއް އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ ވަޓްސްއަޕް ގްރޫޕުގައި ޙިއްސާކުރެއްވީމަ އަޅުގަނޑު އެ މަޢުލޫމާތެއް ހަމަ
ވަގުތުން ވަގުތަށް މިނިސްޓަރަށް ފޮނުވަމުން ގެންދާނަން. އެއީ އަޅުގަނޑު ކުރާނެކަމެއް. ދެން، އިތުރު އެއްވެސް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތުމާއި، އަދި އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ނެތީމަ އަޅުގަނޑު މި
ދެކެނީ ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިޢުތިރާޟެއް ނެތް
ކަމަށް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، ދެން އަޅުގަނޑު މިހިސާބުން މިރޭގެ ރަސްމީ ބައި ނިންމާލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރިއްޔާ.
____
32